

XIV. ÉVF. * 55. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931
március 8 Vasárnap
5691 ÉV Adar 19

Taxa postala
platite in numera
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK:

Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
rétetnek fel

Uj Kelet az egyetemes eruel
és bñasági zsidóság politikai
napilapja
Ülkéink utánnyomása
terrás megjelölésével engedély
meg
Készíteteket nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

Kölcsön vagy alamizsna

„Ha lehet hinni a bukaresti táviratoknak” — így kezdtük egyik legutóbbi vezércikkünket a kölcsönről, amelyet a táviratok végleg megkötöttek jelentettek. Alig néhány órával a vezércikk megjelenése után már be is futottak a legújabb bukaresti jelentések a szerkesztőségbe, sietve igazolni az újságíró szkeptikusságát. Midőn a kormány már kezét mozgólátva hangoztatta uton-utófélen, hogy Párizsban immár csak a megállapodások aláírása maradt még hátra: lecsapott a bomba. A Banque de France, tehát Francia Nemzeti Bank értesítetett a kormányt arról, hogy nem fogadja el azokat a feltételeket, amelyekhez a Banca Nationala a külföldi ellenőr kiküldését kötötte. Néhány óra alatt a minimálisra zsugorították össze megkötési lehetőségei annak a kölcsönnek, amelyet a kormány már szeszében tudott.

Alkalmunk volt e lap hasábjain már többször is kifejtetni véleményünket egy kölcsönről magáról, mint a külföldi ellenőr problémájáról. Rámutatunk arra, hogy Románia mai gazdasági és pénzügyi viszonyai mellett három-négy milliárd lejes kölcsönt távolról sem tartunk elégségesnek. Kifejtettük azt is, hogy a kölcsön összege egyáltalán nem áll arányban azokkal az erőfeszítésekkel, amelyeket már két hónap óta tesz a kormány a kölcsön elnyerése érdekében s kimutattuk, hogy sem a kormánynak a megszorított árszabályozás, sem pedig az ország újabb terjesztései, sem pedig az ország nagysága nem alkalmasak arra, hogy Románia külföldi hitelét és presztizsét öregbítsék.

Am az is kétségtelen volt minden logisan gondolkozó ember számára, hogy bármilyen kicsiny is legyen ez a kölcsön, mai szűkös viszonyok között csak jó kihasználással lehet a romániai nemzetgazdaságra. Eppen ezért az ország újabb reményekkel felvértezve várta a kölcsön megkötését és arra senkinek sem volt elképzelése, hogy megannyi vitás ügy elrendezése után — amelyek súlyos anyagi áldozatok követelnek a román államtól — a kölcsön egye egy olyan erkölcsi természetű kötelezésen bukjk meg, mint aminő a külföldi ellenőr kérdése. Az, ahogy a külföldi bankárok a legszigorúbb merevséggel igazságotkznak a külföldi ellenőrhöz és a mód, ahogy ebben a kérdésben a román kormány tárgyalnak, mindenesetre teljesen elszomorít és különösen lesújtó nyit vet arra a bizalomra, amellyel a külföldi bankárok az országgal szemben viselkedtek. Ilyen előzmények után önként adódik a kérdés: vajjon érdemes-e egyáltalán újabb áldozatokat hozni és újabb concessziókat tenni a külföldi bankárokkal ahhoz, hogy Románia három-négy milliárd lejes kölcsönhöz juthasson.

Ért az kétségtelen, hogy a történeknél a külföld nem egyenlő felek között létrejött üzleti megállapodásnak tekintendő ezt a kölcsönt — amely végeredményben mégis üzlet, különösen azoknak, akik rájuk — hanem egy keleturópai államnak adott kegyes alamizsna gyanánt fogják kezelni. Hogy lehetne másképpen elgépzelni azt, hogy a Banque de France azért vonul vissza a kölcsöntárgyalásokól, mert a Banca Nationala évenként csak kétszer-háromszor látja szívesen a külföldi ellenőrt, a külföldi bankárok pedig azt kívánják bevenni a megállapodásba, hogy az ellenőr „néhányszor” látogathasson el a Banca Nationala könyvei és részterei közé.

A nemzeti parasztpárti kormány mindenesetre kinos helyzetben van s különösen kellemetlen a situáció az öt hét óta Párizsban tárgyaló Popovici Mihály pénzügyminiszter számára.

A Banca Naționala egy szabad szemmel alig látható kölcsönért nem áldozza fel függetlenségét

Minimálisra zsugorodtak össze a külföldi kölcsön megkötésének lehetőségei

Popovici Mihály hétfőn este Bukarestbe érkezik. A kormány kedden minisztertanácsot tart, amelyen minden valószínűség szerint már a lemondás fölött fognak határozni. Károly király telefonon beszélt a Párizsban tárgyaló Popovici pénzügyminiszterrel

Szombat este döntöttek a külföldi bankárok

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kölcsön körül még mindig teljes fejetlenség uralkodik. Tegnapról máig a helyzet mindenestre változott annyiban, hogy ma már ismeretes, hogy a Banca Nationala nem hajlandó engedni a külföldi ellenőr kérdésében és különösképpen nem hajlandó elfogadni azokat a feltételeket, amelyeket a külföldi bankárok a Banque de France utján diktáltak. Ilyen körülmények között a kölcsön megkötése teljesen problematikusává vált és ezzel kapcsolatosan problematikussá vált a kormány további hatálmán maradásának lehetősége is. Midőn e sorokat írjuk, Párizsban még folynak a tárgyalások a külföldi bankárok között arra vonatkozólag, hogy a Banca Nationala által felkínált módokat elfogadják-e, vagy sem. Kormánykörökben még táplálnak halvány reményéseket a kölcsön iránt, a bu-

karesti sajtó azonban igen pesszimistikusan ítéli meg a helyzetet. Általában azt hiszik, hogy a bankárok összefogva már csak formai természetű és hogy a kölcsöntárgyalások abban a pillanatban megszaktak, mihelyt a Banca Nationala igazgatósága a kormány átírtára elutasító választ adott. Péntek délután Mironescu miniszterelnök kétszer is folytatott telefonbeszélgetést Popovici pénzügyminiszterrel. Egyes verziók szerint pénteken este maga Károly király is személyesen beszélt telefonon egy Popovici pénzügyminiszterrel, mint Dinu Cezianu zsi követel. Az uralkodóval folytatott telefonbeszélgetés után Cezianu követ felkereste Laval francia miniszterelnököt, majd Tardieu földművelésügyi minisztert, akiket arra kért, hogy lépjenek közbe a Banque de Francenál a román kölcsön támogatása érdekében.

miniszter hangsúlyozta, hogy a Banca Nationala levelének brúszk hangjai igen kinos impressziót váltott ki Párizsban és nem annyira a feltételek, mint amennyire inkább a válasz formája volt az, amely a külföldi bankárokat felidegesítette. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a mennyiben a Banca Nationala újabb és megfelelő formában írott levelet küldene a Banque de France-nak, egy kölcsön mégis megköthető volna, még pedig igen kedvező, 88 százalékos kibocsátási árfolyam mellett. Délben 12 órakor újabb telefonbeszélgetés zajlott le Mironescu és Popovici Mihály között. A pénzügyminiszter bejelentette, hogy bármi is történjék, szombaton este utnak indul Bukarest felé, ahová hétfő este fog megérkezni. Popovici közölte azt is, hogy a külföldi bankárok szombaton délután ülnek össze egy utolsó megbeszélésre, hogy a kölcsön sorsa fölött döntsenek.

Mironescu miniszterelnök ma délelőtt hosszasan tárgyalt Manoilescu iparügyi miniszterrel és Pop-Csicsó István kamarai elnökkel. A déli órákban a miniszterelnök audiencián jelent meg az uralkodónál, akinek beszámolt az újabb fejleményekről. Egyes verziók szerint a miniszterelnök ez alkalommal felajánlta a kormány lemondását az uralkodónak, a király azonban fél beszakította Mironescut és kijelentette, hogy erről egyelőre nem lehet szó.

Mi lesz, ha meghiusul a kölcsön

A kölcsön meghiusulása esetén az Adeverul szerint a kormány bejárja Popovici hazatérését és kedden este minisztertanács lesz, amelyen döntenek a további teendők felett. A döntés előrelátható: a kormány lemondása. Ez megtörténhetik azonnal is, lehetséges azonban, hogy a király kívánságára a kormány be fogja várni a parlamenti szesszió bezárását, hogy időközben néhány fontos és sürgős törvényjavaslat megszavazható legyen. Hogy a kormány lemondása egyúttal rezsim-változást is jelent, azt ma még természetesen nem lehet tudni.

Bucuresti-Bukarest, március 7. Az Adeverul írja, hogy a Banca Nationala igazgatósága körében a következő vélemény alakult ki. A bank továbbra is ellenzi elvileg azt, hogy külföldi szakértő jöjjön az országba. Ha mégis jönne egy szakértő, úgy ez ne a Nemzeti Bank ügyeibe kontarkodjk bele, hanem vizsgálja felül a kormány pénzügyi politikáját. A Banca Nationalának semmi kifogása nem volna a külföldi ellenőr ellen, ha egy olyan nagy kölcsönről volna szó, amellyel tényleg reális segítséget lehetne nyújtani a román nemzetgazdaságnak. Egy szabad szemmel alig látható kölcsön azonban nem éri meg azt, hogy a Banca Nationala feláldozza érte autonómiáját és függetlenségét.

A Lupta értesülése szerint szombat délelőtt a fővárosba érkezett a párizsi román delegáció egyik tagja, aki magával hozta az összes jegyzőkönyveket, a kölcsönszerződés nyers szövegét és a mezőgazdasági hitelintézet finanszírozására vonatkozó feltevételeket.

A Banca Naționala utolsó kommunikéje

Pénteken éjjel Károly király magához hívatta Burileanut, a Banca Nationala kormányzóját, akitől felvilágosításokat kért a jegybank magartására vonatkozólag. Ezt megelőzőleg éjjel 11 órakor a Banca Nationala kom münikét tett közzé, amely szóról-szóra a következőképpen hangzik:

„A Banca Nationala igazgatósága elhatározta, hogy táviratot küld a Banque de France kormányzójának. Ebben a táviratban a Banca Nationala kifejti, hogy a külföldi szakértőnek minden könnyítést meg fog adni, hogy miszióját bevégezhesse.”

A kommunikéből egyesek arra következtetnek, hogy a Banca Nationala engedett. A valóságban azonban a Párizs-

ba küldött távirat a Banque de France feltételeinek visszautasítását jelentette. Érdekes, hogy Burileanu jegybank-kormányzót az események távolról sem látszottak megzavarni. Egy bukaresti újságíró a késő esti órákban felkereste lakásán Burileanut, hogy különböző felvilágosításokat kérjen tőle. Burileanu háza fényesen ki volt világítva, egy családi esemény alkalmából rendezett recepció tiszteletére, ahol maga a kormányzó töltötte be a házigazda szerepét, a legteljesebb jókedvben. Az újságíró kérdésére Burileanu igen kedvesen azt válaszolta, hogy a Banca Nationalának semmi oka sincs arra, hogy a külföldi ellenőr kérdésében elfoglalt álláspontját megváltoztassa.

A francia Nemzeti Bank nem fogadja el a Banca Naționala javaslatát

Ugyancsak a késő esti órákban távirat érkezett Popovici Mihály pénzügyminiszterrel. Ez a távirat újlag leszögezte, hogy a Banca Nationala javaslatát a Banque de France nem fogadja el, amiért is számolni kell a tárgyalások azonnali megszakításával.

Popovici egyébként péntek délután megszakította az összeköttetést a külföldi bankárokkal. A pénzügyminiszter nem akarta a tárgyalások folytatásával kiélezni a helyzetet, amely a Banque de France és a Banca Nationala között az előzmények után meglehetősen feszültté vált. Pénteken este politikai körökben természetesen latolgatták az esetleges kudarc várható következményeit. Általános vélemény az volt, hogy a következő kormány ugyancsak a jelenlegi parlamenttel fog együtt dolgozni.

Ennek a kormánynak is szüksége lesz ugyanis kölcsönre, mert anélkül képtelen volna dolgozni. A kölcsönt azonban a parlamentnek is ratifikálni kell. Minthogy pedig a jelenlegi parlament feloszlására és új választások megejtésére nincs idő, a jelenlegi parlamentet együtt kell tartani.

Egyes körökben arról is beszéltek, hogy más helyen és nem a francia pénzpiacra rövid idő alatt és kedvező feltételek mellett lehetne kölcsönt kapni.

Ezek a verziók keringtek a péntek esti és a péntek éjjeli órákban. A kormány tagjainak egy nagyrésze ébren töltötte az éjszakát, híreket várva Párizsból.

Szombat reggel Mironescu miniszterelnök újabb telefonbeszélgetést folytatott Popovici pénzügyminiszterrel. A pénzügy-

Tavaszi ruhákat szezon előtt előnyösebben fest, tisztít

CZINK, Cluj

SELECT | Ma utóljára | **MOZGÓ**
HALÁLOSZTAG
 Hétfőn: **KET SZIV EGY KERINGŐBEN**
 (Zwei Herzen in 1/4 Takt)

Mit látott egy francia újságíró Máramarosban és Bukovinában?

Lucien Romier beszámol máramarosi impresszióiról a Revu des deux Mondes hasábjain

Párizs, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Lucien Romier az ismert nevű francia publicista az elmúlt év nyarán tanulmány utat tett Romániában. A francia publicista utjáról a „Revue de deux Mondes“ hasábjain számolt be rendkívül érdekes cikksorozatokban. Romier meglátogatta az ország különböző részeit, volt Szinajában az uralkodó, résztvett Szilágysomlyón a Barnuti ünnepségeken, ahol Maniu Gyuláról volt alkalma megkapó portrét festeni, majd bejárta az ország északi részeit: Beszarabiát, Máramarost és Bukovinát. Lucien Romier sehosem tartózkodott huzamosabb, ideig s így megfigyelései inkább a nyitottsággal néző és látó utas színes impressziói, mintsem szociológiai megállapítások.

Cikkében Romier többek között a következőket írja:

„Erdély északi részén, Máramaros, a régi Moldova északi részén pedig Bukovina határolják a keleti Kárpátok történelmi átjáróját a Pruth és a Tisza völgyei között. Ez az út, amely Lengyelország és Ukrajna számára a legközvetlenebbül vezet Közép-Európa felé, nagy küzdelmek színhelye volt. Ez ut mentén született meg a Pruth partján egy nagy város: Csernovic, Bukovina fővárosa s a Tisza partján egy városka, a Máramarossziget, Máramaros fővárosa. Máramarosba, a Szamos völgyén keresztül jutunk, az út keresztül vezet Nagybanján, az aranybányák vidékének központján. Nagybanjától Máramarosszigetig látható a világ egyik legszebb erdővel szegélyezett országutját.

Máramarossziget főterén modern, vegyesen magyar és lengyel ízlésben épült fasszádok minden festői szintnélkülöző dísz alkotnak. A városka leg-hallgatagabb negyedében van egy kis etnográfiai múzeum, amely azt mutatja, hogy Máramaros lakosságának élete szorosan egybekapcsolódik a fatermeléssel: még a hűskészítésre szolgáló szerszámok és a föld megműveléséhez szükséges eszközök is fából vannak. Az emberi nivót egyes falvakban a nemes származású parasztok tradicionális búzkesége emeli.

A nemzetiségi elv diadala megszorította a határokat Kelt-Európában s megsokszorozta ugyanakkor a csempészsére szolgálta alkalmakat is. A szomszédos országok között a kapcsolatok barátságosak s egyik ország területéről könnyen át lehet menni a másikra, ami rendkívül megkönnyíti a csempészséget.

Csernovic, valamikor az Osztrák-Magyar monarchia kereskedelmi rak-tára és politikai propagandájának gyújtópontja volt a régi Oroszország határán. Csernovic képviseli Közép-Európa szellemét az orosz Kelettel szemben. Ma Csernovicnak több, mint 150 ezer lakosa van, legnagyobb részét zsidók, akik a Lengyelország és Beszarabia, valamint a dunai országrészek közötti mérsékelt fontosságú kereskedelem élnek. Néhány nagyobb üzem működik még a külső városrészekben. A periferiát kizárólag keresztények lakják, míg a zsidók többsége a város centrumában foglal helyet.

Csernovicban sokat politizálnak. A zsidók egymás között marakodnak. A rutének, az orosz menekültek s a még jelentős számban élő osztrákok egybe-vegyittek törekvéseiket és gyűlöleteiket. A szocialista propaganda nagyon aktív. A mult prosperálásának feltámasztásához szükség volna arra, hogy ismét

megnyissák a határokat a szovjetek felé és hogy kereskedelmi szerződésekkel tegyék lehetővé a termékek kicserélését Lengyelország, Csehszlovákia, Moldova és a dunai országrészek között. Ugyancsak Csernovicban van Kelet-Európa egyik legnagyobb egyeteme, amelynek több mint 3000 hallgatója van.

A zsidók nagyrésze franciául tanul s a nyugat felé aspirál, főleg pedig Párizsba, ahol emigrált rokonok várnak rájuk. Franciaország úgy tűnik fel előttük a távolból, mint egy paradicsom. A néhizes fejű rutének kisiparból élnek a külvárosokban. Tempera-

Az amerikai szenátus meg fogja akadályozni a kivándorlás újabb megszorításáról szóló tervezet megszavazását

Megünnepelték Amerikában a zsidó tömegbevándorlás ötvenedik évfordulóját

Newyork, március 7. Március 1-én tartotta a newyorki Astor-szálló nagytérében a HIAS 22-ik közgyűlését szokatlan érdeklődés mellett. A közgyűlésen ünnepelték az amerikai zsidó tömeg-bevándorlás ötvenedik évfordulóját is. A Guardia képviselő élénken tiltakozott ama kísérlet ellen, hogy a már megszorított bevándorlási kvótát újabb kilencven százalékkal csökkentették. Bejelentette, hogy a szenátus minden valószínűség szerint meg fogja akadályozni a javaslat törvényre való emelését.

A gyűlés elhatározta a HIAS és az

mentumuk nyugalomra késztené őket, ha tudatlanságuk nem dobná őket oda a demagógia prédájául.

Itt a kapitalista Európa végső pontjain lehet csak megállapítani, hogy a bolsevizmus mennyire az orosz mentalitás sajátos terméke, amely nagyon ragályos azokban az országokban, amelyek valaha orosz befolyás alatt állottak. Ebből a szempontból Bukovina, bár határos Szovjet-Oroszországgal, — minthogy másfél évszázadon keresztül osztrák uralom alatt állott, nehezebben megközelíthető a kommunizmus számára, mint Magyarország. A jobbagység állapota a szegények között olyan közönséget tart fenn, amely minden egyéni iniciatívát félretől. Mídon a jobbagy felszabadul, a végtelenségig viszi a közösség számára való lemondásának elvét. Így született meg Oroszországban a proletárdiktatura. Románia, amely egykor ugyancsak jobbagyország volt, nem szabadulhatott meg ettől a következménytől másképpen, minthogy a választások órában magáraébredve, a föld felosztása révén felébresztette a parasztk individualizmusát.

Bukovina egyike Európa legvarázslatosabb országainak. Bájos nyugati dísz a Kárpátok primitív élete s a szláv világ tengere közé helyezve.

EMIGDIRECT nevű zsidó kivándorlási társulat kooperációját. A két szervezet karöltve kell, hogy támogassa a zsidókat kivándorlási akciójukban.

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint nem valószínű, hogy az Egyesült Államok szenátusa még ebben az ülésszakban foglalkozni fog a csökkentett bevándorlási kvótáról szóló és a képviselőház által 295 szavazattal 85 ellenében elfogadott törvényjavaslattal. A szenátust ugyanis egy héten belül el fogják napolni hosszú hónapokra.

Justizmord készül Hollandiában!

A gyilkossággal vádolt amszterdami prokurista apathikusan hangoztatja ártatlanságát

A látszat a prokurista ellen szól, de pozitív bizonyíték nincs ellene

Amszterdam, március 7. 1928 november 29-én irodájában meggyilkolva találták Lans igazgatót, a De Haas jun. kereskedelmi társaság igazgatóját. A gyilkosságot az áldozat legidősebb leánya fedezte fel. A holttest teljesen fel volt öltözve, látszott, hogy Lans el akart távozni az irodából.

Az iroda elülső ajtó be volt zárva és a szomszédoknak kellett kinyitniuk, míg a hátsó kijárat nyitva volt, noha rendszerint ez szokott zárva lenni. A holttest vértócsában feküdt. Nyakán mély vágás tátongott, koponyáján is volt seb.

A rendőrség több embert letartóztatott, közöttük a vállalat O. nevű prokuristáját is, akit azonban a többiekkel együtt rövidesen szabadlábra helyeztek, mert az ellene irányuló gyanu alaptalannak bizonyult. Közben a De Haas részvénytársaság könyveinek megvizsgálása során kiderült, hogy O. sikkasztásokat követett el.

Tizenötévi börtön

Erre újra kihallgatták és a sikkasztást bevallotta, de tagadta, hogy ő volna a gyilkos. Az első tárgyalásra 1929-ben került sor a rotterdami törvényszéken. A vizsgálat kiegészítése céljából kétszer napolták el a tárgyalást és csak tavaly márciusban hozták meg az első ítéletet. A prokuristát 15 évi börtönre ítélték emberölés, négyszeres ok-

mányhamisítás és 8200 holland forint elsikkasztása miatt. Az ítélet csak indíciomokra támaszkodott és pedig a következőkre.

A vádlott, mint maga kijelentette fél 7-kor hagyta el az irodát. A gyilkosság nap legkésőbb hétkor kellett történnie. Arról szó sem lehet, hogy Lansot esetleg betörők támadták meg és ölték meg mivel az igazgatón felsőkapát és kalap volt és a gyilkos a lépcsőajtónál vetette rá magát. Az igazgató zsebében elég sok pénz és értéktárgy volt, ezeket azon a tettes érintetlenül hagyta. Ezzel szemben eltűnt egy csekkönyv, melynek senki más mint a prokurista számára nem volt értéke. A rendőrkutyával való vizsgálat megállapította, hogy a gyilkos a hátsó kijáraton át távozott.

A prokuristának volt kulcsa ehhez a kijárathoz, amit kezdetben tagadott, sőt titokban meg is akart szabadulni a kulcsától, de rájöttek.

Csak a prokurista

Az irodában a gyilkos keresztülvágta a telefonvezetékét. Csak a prokurista tudhatta, hogy Lansot hazulról esetleg fel fogják hívni, ha nem tér haza a szokott órában. A család tényleg telefonálni kart, de nem kapott összeköttetést. Feltűnő, hogy a prokurista lekészte a 7 óra 2 perces vonatot, amelyen utazni akart, ámbár, mint mond-

ta, fél 7-kor sietve távozott az irodából és az állomásra vezető út csak 23 percig tart, ha valaki gyalog megy. A késő amellyel a gyilkosság történt, a prokurista naponta használta. A gyilkosság után több napon keresztül egyáltalán nem mutatkozott.

A reszelőt, amely szintén eszközül szolgált a gyilkosságnál, csupán olyan valaki használhatta, aki tudta, hogy ezt a szerszámot hol tartogatják az irodában. Azt az érvet, hogy a késen talált védfoltok orrvérzéstől és a vádlott prokurista egyik gyermekének keletétől származnak, a törvényték nem vette el, de nem adott hitelt ezzel szemben annak az állításnak, hogy ugyanígy keletkeztek a prokurista nadrágján és cipőjén talált vérvonatok is.

Perujrafelvétel

O. fellebbezett az ítélet ellen. A hárgai fellebbezési bíróság az ősszel foglalkozott az ügyvel, amely nemcsak Hollandiát, hanem egész Nyugat-Európát a legelőkeltebben foglalkoztatta. A fellebbezési bíróság 20 évi börtönnel emelte fel a prokurista büntetését. A vádlott a legfelső bírósághoz fordult és ez a fórum most formális okból megsemmisítette az ítéletet és utasította a hertogenbosi bíróságot, hogy újra tárgyalja az egész ügyet.

A tárgyalóterem most is zsúfolásig tölve van. Ismét felvonul a tanúk serege, akiket már annyiszor hallott a bíróság és a védő ismét keserű szemrehányásokkal illeti a rotterdami rendőrséget, amiért a vizsgálatot hanyagul folytatta és fontos bizonyítékokat megsemmisített.

Dacára annak, hogy az ügy már három év óta húzódik, a hallgatóság most is lélegzetviesszafojtva követi a tárgyalás menetét, amely érdeklődés még jobban nő, amikor az államügyész által bejelentett egyik tanu jelenik meg és kijelenti, hogy egy körülbelül 80 éves ember elmondotta neki, hogy ő gyilkolta meg Lansot.

A prokurista már egészen apatikusan ül a vádlottak padján és folytatja ezt hajtogatja:

— Ártatlan vagyok, ártatlan vagyok... A tárgyalás napokig fog tartani és az ítéletet, mely most már valószínűleg véglegesen meg fogja pecsételni O. sorsát, óriási érdeklődéssel várják.

Csuz és köszvénybántalmak gyógyításánál jó tea használatát fontos gyógytényező!

Tapasztalati tény, hogy a hasonló teakeverékek között Prof. Páter csuz és köszvény elleni teája a legjobb. Ezen tüneményes hatású teakülönlegesség használata feleslegessé teszi a drága fürdőhelyek és kurák használatát. Ezen teától a csuz és köszvényben szenvedő otthonában olcsón és ténylegesen megszabadul bajától. Ezen tények igazolására itt közöljük a következő hitelesített nyilatkozatot: „Jimboia, 1927. február 25. Izületi csuz és köszvénybántalmakban szenvedek 1913 óta, végig jártam az összes gyógyfürdőket u. m.: Pöstyén, Lukácsfürdő, Vizakna, Buziás és Velence fürdőhelyeket. Mindez nem használt s erre 3 hónapon keresztül használtam Prof. Dr. Páter csuz és köszvény elleni teáját és ettől a köszvény okozta dagasztások és csukások ujjizületi csomók elmúltak. Szíveskedjenek felvilágosítani az ebben szenvedőket, hogy 8—14 napos teahasználat nem hoz gyógyulást, különösen ha évek óta szenvednek e bajban. B. P. kereskedő.

Prof. Dr. Páter csuz és köszvény elleni teája

a megyeszékhelyek legtöbb gyógyszerárán és drogériájában azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolása teát néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagon a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap útján a tea „Csillag” gyógyszerár, Brasov, Hosszu ucca 5. sz. a. lerakattól rendelhető. Nagy-bani lerakat: „STANDARD” drogéria, Bucuresti I.

Az élet egyr
**Há
 lett**

Az olcsó élelm

Bucuresti-Bukares
 Uj Kelet tudósítójá
 karesti közgazdaság
 tisztikai adatokat
 mezőgazdasági és ip
 nak alakulásáról. Az
 dexszám azt mutatj
 három hónapban ált
 lékkel lett olcsóbb a
 lenti, hogy az elmu
 árak olyan esésnek
 fogható a háboru t
 nem fordult elő. M
 moilescu iparügyi m
 ditott az élet olcsó
 miszter a napokban
 terpellációjára kény
 teni, hogy a kormár
 rendelkezésére törvé
 hoz, hogy az iparvá
 esőkentésére kény
 delemnél viszont mé
 zet, miután a keresk
 áron is szívesen ad
 dekes váltóját rende

A gazdasági élet
 azonban Manoilescu
 nek. A 14 szálaléko
 den külső beavakoz
 zett be, egyszerűen
 dasági élet alkalmaz
 zott viszonyokhoz.
 szakának befellegzett
 vetitők egyaránt mi
 és minimális haszon
 rendezkedni.

Érdekes konkluzió
 1931 február 28-i a
 kitérőse előtti árakk
 litása. Ebből kiderül
 kért ma átlagosan 5
 bet kell fizetni, mint
 nek pillanatában. Az
 amely a háboruelőtt
 ma 5330 lejbe került,
 lejnek 3200 papirlej
 lélszt ára kerek 120
 kedett, a hus ára 20
 a buza és a kenyér
 esőbb, de ezzel szem
 zalékkal, a tej pedig
 drágább.

Ha az összes él
 előtti és jelenlegi ind
 sonlitjuk, akkor kide
 100 lejért a paritásn
 lej helyett 490 lej k
 azonban olcsóbbodá
 hónaphoz képest, am
 be került a háboru el
 nató élelmiszer. A r
 szonyított és a r
 olcsóbbodásával ma
 gyobb volt a mult h

Génius 50

árlesza

hirdetett k

Lepa

Kvár szá

Vidékre utánvételt fra
 gen azonnal. Ami nem
 becseréljük. Kérje to
 gégyzékünket, figyelj
 hirdetésünket, kirakat
 azonnal rend

Lepag

1930. március 8.

Az élet egyre olcsóbb lesz, de nincs köszönet benne

Három hónap alatt 14 százalékkal lett olcsóbb az élet,

de a háboru előtt egy mázsa buzáért két pár csizmát adtak, ma pedig három mázsa buzát kell adni egy pár csizmaért

Az olcsó élelmiszerért 50 százalékkal kell többet fizetni, mint a háboru előtt

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik bukaresti közgazdasági lap érdekes statisztikai adatokat közöl a különböző mezőgazdasági és ipari termékek árának alakulásáról. Az összehasonlító indexszám azt mutatja, hogy az elmúlt három hónapban általánosan 14 százalékkal lett olcsóbb az élet. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt negyedévben az árak olyan esésnek indultak, amelyhez fogható a háboru befejezése óta még nem fordult elő. Mint ismeretes, Manolescu iparügyi miniszter akciót indított az élet olcsóbbá tételére. A miniszter a napokban egy képviselő interpellációjára kénytelen volt kijelenteni, hogy a kormánynak nem állanak rendelkezésére törvényes eszközök ahhoz, hogy az iparvállalatokat az árak csökkentésére kényszerítse. A kereskedelemnél viszont még nehezebb a helyzet, miután a kereskedő ma néha vételen is szívesen ad el, csak hogy esedékes váltóját rendezhesse.

A gazdasági élet törvényszerűségei azonban Manolescu segítségére sietnek. A 14 százalékos olcsóbbodás minden külső beavatkozás nélkül következett be, egyszerűen azért, mert a gazdasági élet alkalmazkodik a megváltozott viszonyokhoz. A spekuláció korszakának befejeződött: termelők és közvetítők egyaránt minimális kockázatra és minimális haszonra kénytelenek be rendezkedni.

Érdekes konklúziókra ad alkalmat az 1931 február 28-i áraknak a háboru kitörése előtti árakkal való összehasonlítása. Ebből kiderül, hogy élelmiszerekért ma átlagosan 50 százalékkal többet kell fizetni, mint a háboru kitörésének pillanatában. Az a rizsmennyiség, amely a háboru előtt 100 lejbe került, ma 5330 lejbe kerül, holott 100 aranylejtnek 3200 papirlejt felel meg. A málliszt ára kerek 120 százalékkal emelkedett, a hus ára 20 százalékkal, míg a buza és a kenyér 20 százalékkal olcsóbb, de ezzel szemben a vaj 55 százalékkal, a tej pedig 21 százalékkal lett drágább.

Ha az összes élelmiszerek háboru előtti és jelenlegi indexszámát összehasonlítjuk, akkor kiderül, hogy minden 100 lejért a paritásnak megfelelő 3200 lej helyett 490 lej kell fizessünk. Ez azonban olcsóbbodást jelent a mult hónaphoz képest, amikor még 5013 lejbe került a háboru előtt száz lejért kapható élelmiszer. A mult hónaphoz viszonyított és a zsemle és a kenyér olcsóbbodásával magyarázható. Nagyon rosszabb volt a mult hónaphoz viszonyított.

Génius 50-70 %-os árleszállítás

hirdetett könyveit

Lepage

Kvár szállítja.

Videkre utánvétel franko küldi. Rendeljen azonnal. Ami nem tetszik, nyomban visszereljük. Kérje további árleszállítási engedélyeinket, figyelje az árleszállítási hirdetéseinket, kirakatainkat és mindent azonnal rendeljen meg

Lepage-nál

va az olcsóbbodás a ruházati cikkekben, amelyeknél az indexszám 59.38-ról 57.09-re csökkent. A bukaresti lap, kimutatása szerint február végén csak 7500 lejbe került az a ruhanemű, amelyért január végén még 8500 lej kellett fizetni és 7770-be került a kabát, amelyért január végén 8330-at kellett fizetni. Ugyanezt az árut azonban a háboru kitörésének pillanatában még 100 lejért is meg lehetett vásárolni, ami azt jelenti, hogy a ruhaneműk-

nél a háboru előtti indexszel szemben nagyobb az emelkedés, mint az élelmiszereknél. A mezőgazdasági és az ipari termékek árai közötti aránytalanság egyébként — mint arra legutóbbi kolozsvári tartózkodása alkalmával Manolescu miniszter is rámutatott — egyik legfőbb oka a mai válságnak, amelynek kiküszöböléséhez szükség van arra, hogy a mezőgazdasági és ipari termékek árai közötti különbség kiegyenlítődjék.

Erre a különbségre jellemző egyébként az a statisztika, amelyet a bukaresti lap összeállított és amely kimutatja, hogy mit lehetett vásárolni 100 kgr. buzáért a háboru előtt és most. Ezek szerint 100 kgr. buzáért lehetett vásárolni:

1914-ben:	1931-ben:
113 kgr.	30 kgr. vasat
100 kgr.	21 kgr. vastáblát
1000 kgr.	259 kgr. meszet
10 kgr.	3 kgr. cipőtalpot
2400 drb.	130 drb. gyufát.

A háboru előtt 100 kgr. buzáért két parasztcizmát lehetett vásárolni, ma pedig csak egy csizma árának egyharmadrésze telik ki belőle. A háboru előtt 100kgr. buzából kitellett egy teljes ruházat ára, ma pedig ugyanennek az összegnek csak az egyötöde jut ki a buzából.

Az összehasonlítást folytatni lehetne. A fenti számok azonban eléggé illusztrálják a gazdasági életben bekövetkezett teljes egyensúlytalanságot.

Evről-évre nő Lengyelországban a zsidó öngyilkosságok száma

A vilnai jiddis tudományos intézet statisztikája a zsidó öngyilkosságokról

Vilna, március 7. A jiddis tudományos intézet legutóbb megjelent folyóiratában érdekes statisztikát közöl a varsói és lodzi zsidóság öngyilkossági számadatairól. Varsóban 1923-ban huszonnégy zsidó lett öngyilkos, vagyis az öngyilkosok 12,6 százaléka. 1924-ben a zsidók öngyilkosságának száma 33-ra (14,9), 1925-ben 56-ra (20 százalék) emelkedett. 1926-ban 51-en lettek öngyilkosok (15,9 százalék), 1927-ben 54-en (17 százalék), 1928-ban 50-en (17,5 százalék.) A zsidó öngyilkosságok

abszolút száma Varsóban 1924-től 1925-ig megduplázódott. Az 1925-ös borzasztó krízis év óta a zsidó öngyilkosságok száma stabil maradt. 1923-ban Varsóban mindössze tizenkét százaléka az öngyilkos ságnak volt zsidó. Ez a szám 1925-ben hat százalékkal gyarapodott. 1928-ban már lecsökkent 3 és fél százalékkal. 1923-ban minden 100 ezer zsidóra nyolc öngyilkosság esett, 1925-ben 18, 1928-ban 16. Berlinben 1925-ben minden százezer zsidó között 68 volt öngyilkos. Budapesten 1925-

ben minden 10 ezer zsidóra 23 öngyilkosság esett. Varsó zsidói tehát aránylag még kedvezőbb öngyilkossági számarányt mutat fel, mint az említett két város zsidósága. Lodzban 1923-ban 10 zsidó követett el öngyilkosságot, 1924-ben 9-en, 1925-ben 13-an, 1926-ban 9-en, 1927-ben 20-an, 1928-ban tizenketten lettek öngyilkosok. A százalékos arány itt kedvezőbb, mint Varsó zsidóinál. Az átlagos szám évente hét öngyilkosság minden százezer lélekre.

Borzalmas hajókatasztrófa a Dunán

Pancsova alatt összeütközött a Jugoszláv Duna-Gőzhajózási Társaság két gőzöse. Rengeteg halottja és sebesültje van a rettenetes katasztrófának

Belgrad, március 7. A maga nemében páratlanul álló, borzalmas hajókatasztrófa történt a Duna jugoszláviai szakaszán. A katasztrófa okozója az a rettenetes kőd volt, mely a jugoszláv Duna Gőzhajózási társaság két gőzösének összeütközésére vezetett. A katasztrófa Pancsova alatt történt. A „Zagreb“ nevű hajó a Duna alsó folyófelől haladt felfelé, míg vele szemben a „Franchet d'Esperay“ teljes gőzzel közeledett. A sűrű ködben a két hajó

kapitánya csak az utolsó pillanatban vette észre, hogy az összeütközés elkerülhetetlen. Hiába próbálták ellengőzzel a katasztrófát elkerülni: a „Zagreb“ nevű hajó olyan erővel futott neki a „Franchet d'Esperay“ hajónak, hogy azt valóságos kettészeltte, éppen az utaskabinok közelében.

Borzalmas pánik, jajveszékelés keletkezett s nemsokára a Duna hullámaiban utasok és matrózok vergődtek és küzdöttek elmerülésük ellen. A

„Zagreb“ nevű hajó matrózai azonnal megkezdték a mentési munkálatokat, de a legnagyobb erőfeszítés ellenére is csak a személyzet és az utasok egy részét, számszerint huszonhatot tudták megmenteni a „Franchet d'Esperay“ ról. A borzalmas sérülés következtében a „Franchet d'Esperay“ pár perc alatt elsüllyedt és eltűnt a Duna hullámaiban. A kimentett utasokat és matrózokat a „Zagreb“ hajó azonnal fedélzétére vette.

Dumitrescu ügyész hatalmas filippikát irt a vasgárdát felmentő verdikt elleni fellebbezésében

A háboru előtti és a jelenlegi romániai antiszemitizmus

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint jelentették, a bukaresti törvényszék felmentette Zelea Codreanu-t és a vasgárda többi vezetőit, közöttük Constantin Danilát, Totut és Lefter ügyvédet, akiket az ügyészség az államrend elleni összeesküvés vádolt meg, kérve a Märzescu féle rendtörvény paragrafusai alapján való elítélésüket. Procop Dumitrescu ügyész azonnal fellebbezést jelentett be az ítélet ellen és így Codreanu és társai a román bünygyi perrendtartás értelmében továbbra is a vacaresti fogház lakói maradtak.

Procop Dumitrescu ügyész már elkészítette írásos fellebbezését is, amelyet az ügy aktáival együtt áttettek a bukaresti ítéletáblához. A fellebbezés 13 gépelte oldalra terjed s nem egyéb, mint energikus hangú és határozott vándbeszéd a vasgárda ellen. Az ügyész a különböző házkutatások során elkészített dokumentokora hivatkozva bizonyítja be, hogy a vasgárda fennállása óta már több rendbontásban vett

részt és működése állandó veszedelmet jelent a közrendre. A szervezet katonai szervezkedési formája a különböző helyeken elrejtett munició-raktárak mind arra engednek következtetni, hogy a vasgárda a jelenlegi kormányzati forma megdöntésére készült, ami könnyen teljes anarchiába juttatta volna az országot.

Ezekre az adatokra való hivatkozással kéri az ügyész a vád alá helyezett vasgárdista-vezérek súlyos megbüntetését. A bukaresti ítéletábla valószínűleg már két-három héten belül tárgyalni fogja a vasgárdisták perét.

Bucuresti-Bukarest, március 7. Iorga professor hatvanadik születésnapja alkalmából Argetoianu volt miniszter előadásban ismertette a professor politikai múltját és tevékenységét. Argetoianu kitért arra az időre is, midőn Iorga professor Cuzával állott intim barátságban és az antiszemita fronton harcolt. Az akkori antiszemitizmus azonban — mondotta Argetoianu — egészen más volt, mint a mai. Akkor az

antiszemitizmusban a román népnek egy védekező eszközt láttak, ma azonban nem annyira antiszemitizmus, mint amennyire inkább huliganizmus uralkodik az országban. A huliganok nem védekeznek, hanem támadnak és szemelőt tévesztik azt, hogy mily súlyos károkat okoznak ezzel az országnak.

— A WIZO keddi teáján dr. Marton Ernő tart előadást „Zsidó antiszemita“ címmel A tea kedd délután 5 órakor a City-kávéház különműtermében lesz megtartva. Háziaszonyok: Markovits Jakabné, Weisz M.-né, Noszin Mórné és Grün Sándorné. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— Jobb idők várhatók az angol textiliparban. Londonból jelentik: Az angol textiliparban jobb idők várhatók. Egyes speciális termékeket előállító gyárak az év első felére máris el vannak halmozva megrendelésekkel. A fémipar több vállalatánál is javulás mutatkozik. Gazdasági és pénzügyi körök bizakodással tekintenek a tavasz elé.

távozott az irodából... zető ut csak 23 per... gyalog megy. A kést... ság történt, a proku... zálta. A gyilkosság... keresztül egyáltalán...
...ly szintén eszközül... ágnál, csupán olyas... a, aki tudta, hogy... ol tartogatják az iro... et, hogy a késen ta... érzéstől és a vádolt... gyermekének kelése... törvényszék nem ve... ott hitelt ezzel szem... tásnak, hogy ugyan... rokurista nadrágján... rnyomok is.

Perujrafelvétel... z ítélet ellen. A há... róság az ősszel fog... el, amely nemcsak... egész Nyugat-Euró... en foglalkoztatta. A... ag 20 évi börtönre... rista büntetését. A... bírósághoz fordult... st formális okokból... az ítéletet és utasi... si bíróságot, hogy... egész ügyet.

...most is zsufozásig... felvonul a tanuk se... annyiszor hallott a... smét keserü szemre... rotterdami rendő... zsgálatot hanyagul... bizonyítékokat meg...

...gyogy az ügy már há... a, a hallgatóság most... va követi a tárgya... érdeklődés még job... államügyész által... anu jelenik meg és... körülbelül 80 éves... neki, hogy ő gyil...

...ár egészen apatiku... padján és folytor...

...gyok, ártaltan va... okig fog tartani és... st már valószínűleg... ja pécsetelni O. sor... éssel várják.

Köszvénygyógyításnál jó tea

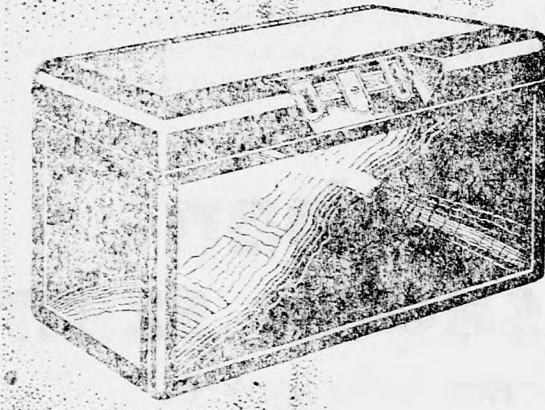
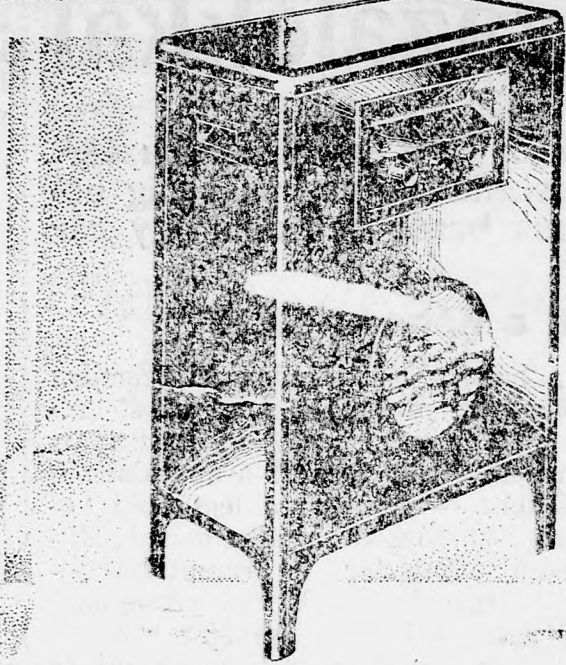
...gyógyításnál jó tea... s gyogytényező!... hogy a hasonló... t Prof. Péter csuz... i teája a legjobb... hatású teakülönl... feleslegessé teszi... ek és kurák haszná... a csuz és köszvény... onában olcsón és... szabadul bajtól... lására itt közöljük... esített nyilatkoza... 27. február 25. Izü... vénybántalmakban... a, végig jártam az... ket u. m.: Póstyén... kna, Buziás és Ve... ket. Mindez nem... hónapon keresztül... Dr. Péter csuz és... aját és ettől a kösz... atok és cszokozta... lmultak. Szívesked... ani az ebben szen... 14 napos teahaosz... gyulást, különösen... ednek e bajban.

Dr. Csuz és köszeni teája

...k legjobb gyogy... rogeriájában azon... nem lenne, ott a... ejezett kívánságra... olásu teát néhány... zti. Minden eredeti... láló törvényileg vé... aláírása látható... a tea „Csillag“... ov, Hosszu ucca 5... rendelhető. Nagy... ANDARD“ drogé...

MODERN-PONTOS-EGYSZERŰ...

200-ás 4-lámpás rádió-szekrény váltóáramu kapcsoláshoz. Egyetlen kezelőgombbal való kezelés megvilágított skálával. Hüllámpaterület 200 - 600 és 300 - 2000 m. Hangerősség és minőség szabályozó. Kapcsoló a hangdobozhoz. Elektrodinamikus hangszóró.

231-es osztályú modell. Ugyanaz az érték és minőség hangszóró nélkül.

Nem sokáig tapogatóznak kezei a számos beállítás után, mert itt csak egy kezelőgomb van. A szemei sem farnak ki, lámpa világítja meg a skálát. Az áramforrások nem apadnak ki, a váltóáramu hálózat minden feszültséget szállít. Visszacsatolás nincs. Biztonsági berendezések védik Ont. A négy lámpa hangerősséget és hangtisztaságot eredményez. Itt a minőségi vétel az izléses kiállítással egyesül. Ebben a rádiószekrényben a „PHILIPS”-Művek minden tapasztalata érvényre jut.

PHILIPS
HÁLÓZATI KAPCSOLÁS

A magyarországi asszimiláció első lépése a zsidóság felé

A budapesti zsidóság szellemi előkelőségei, akik eddig teljesen távol álltak minden zsidó megnyilatkozástól, részt kérnek a zsidó hitközség vezetéséből

Budapest, március 7. A pesti izraelita hitközség elöljáróságának mandátuma a napokban jár le és vasárnap ejtik meg az új választásokat. Stern Sámuel kormányfőtanácsos, a hitközség elnöke a napokban megtartott hitközségi közgyűlésen érdekes bejelentést tett. Előadta, hogy az új vezetőség nemcsak az ösválasztások által megválasztandó 300 képviselőtestületi tagból fog állni, hanem ezenfelül ötven olyan tagból is, akiket a képviselőtestület gyűlése fog megválasztani azoknak a sorából, akik a tudományban, a művészetben, az irodalomban, a közgazdaságban és a filantropiában kimagasló szerepet játszottak.

Mint hogy az új alapszabályok módját adnak arra, hogy ennek az ötven tagnak a felét már a mostani vezetőség által összehívott közgyűlés kijelölheti, Eppler Sándor főtitkár a közgyűlés elé terjesztette az erre vonatkozó javaslatot. A javaslat alapján egyhangulag a következő zsidó notabilitásokat választották meg öt évi tartamra a hitközség vezetésébe:

Adler Gyula, a Chevra Kadisa diszelnöke, dr. Baracs Marcell országgyűlési képviselő, dr. Blau Lajos személynáriumi rektor, dr. Blum Ede nyugalmazott miniszteri tanácsos, dr. Bródy Lajos, a Neues Pester Journal volt főszerkesztője, Ehrlich G. Gusztáv magánzó, dr. Fejér Lipót egyetemi tanár, dr. Gallia Béla kuriai bíró, Kóbor Tamás író, báró dr. Kohner Adolf, az országos zsidó iroda elnöke,

Kramer Miksa, a Chevra Kadisa helyettes elnöke, dr. Kunos Ignác egyetemi tanár, dr. Löw Sámuel főorvos, dr. Löw Tibor táblai tanácselnök, dr. Mahler Ede egyetemi tanár, dr. Marczali Henrik egyetemi tanár, Sándor Pál országgyűlési képviselő, dr. Szabolcsi Lajos főszerkesztő, Szatmári Mór volt képviselő, Székely Ferenc udvari tanácsos, Vázsonyi Jenő nyug. MÁV elnök, Vészi József, a felsőház tagja, Wertheimer Adolf igazgató, Wolfner József gyáros, Zöld Márton nyugalmazott tábornok. Legtöbbje e nevek viselőinek azelőtt alig foglalkozott zsidó ügyekkel és a hitközség élére való megválasztásuk jellemző a mai Magyarország zsidói között végbeméno mentalitásra. A zsidóság az elmúlt évek súlyos üldöztetése és a keresztény kurzus intézményesülése után önmagára talált. Egyelőre még a népi kielétek a hitközségek keretei között zajlik le, de ez is élénken biztató jele annak, hogy Magyarországon a zsidó népi gondolat egyre tért hódít.

A megválasztott notabilitások nevében dr. Löw Sámuel főorvos köszönte meg a megtisztelő bizalmat. Vas Lajos kerületi elnök megköszönte a közgyűlés nevében az elnöknek és elöljáróságnak az előző ciklusban kifejtett közhasznú munkáját. Majd dr. Gál Jenő méltatta a megválasztott új képviselőtestületi tagoknak a kultura és közélet körül kifejtett munkásságát. A közgyűlés Stern Sámuel elnök köszönő szavaival zárult.

A rendőrtörvény módosítása óriási elégedetlenséget kelt a rendőrségi személyzet körében

A kormány még nem hozta nyilvánosságra, hogy milyen szempontok alapján történik a személyzet szankcionálása

Cluj-Kolozsvár, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától). Amint az Uj Kelet megírta, Cádere belügyi államtitkár az újságírók előtt ismertette azokat az alapelveket, ahogyan a rendőrségi törvény módosítása megtörténik. A jelenleg érvényben levő rendőrtörvényt 1929-ben szavazta meg a parlament D. R. Joanitescu akkori belügyi alminiszter javaslatának alapján. A

törvény életbelépése óta tapasztalt hiányok pótlására a kormány most a rendőrtörvény módosítását vette tervbe és a törvényjavaslat módosított formájában rövidesen parlament elé is kerül. Cádere a sajtó képviselői előtt csak általánosságban beszélt a törvényről és csak azt hangsúlyozta, hogy a módosítással jelentékeny személyzeti változások következnek be a

rendőrségen. Tudvalevő, hogy az új rendőrtörvény elvben az iskolai kvalifikációhoz kötötte a rendőri ranglistán elfoglalt állásokat és így már az új törvény értelmében történtek bizonyos átcsoportosítások, melyeknek alapján nagyszámú rendőrtisztviselő degradálása következett be.

Uj rendőri statutum készül

A törvény módosításával — amint azt Cádere az újságírók előtt hangsúlyozta — a kormány nyugati nivóra akarja emelni a rendőrséget. Ezért elsősorban a rendőrségi alkalmazottak revíziójára van szükség, mert csak szakszerűen képzett és feyelmezett tisztviselői karral lehet megfelelő átszervezéseket eszközölni. Ezért egy új tisztviselői statutum kidolgozása vált szükségessé, melynek megalkotásánál — hangsúlyozta az államtitkár — nem vesznek figyelembe protekcionális, vagy politikai szempontokat.

A törvény módosításával a tisztviselői kar objektív szelekciónálására van szükség. Ecélből különböző bizottságok tanulmányozzák a rendőrségi szervezettel a belöldön és a külföldön is. Egy 4 főből álló csoport külföldön folytat tanulmányokat a különböző rendőrségeknél.

Szuronyos ór a bizottság szobája előtt

Ennyit mondott mindössze Cádere államtitkár, de ez a kevés elegendő volt ahhoz, hogy óriási konsternációt keltsen az ország rendőrtisztviselőinek körében. A tisztviselői kar szelektálásának terve elérhető izgalommal tekint az áldozati adó és olykor hónapokig késő fizetésiutalások által valósággal nyomorba taszított

rendőrségi személyzet. Amióta a személyzet szelektálásának technikai munkálatai Bukarestben megkezdtek, az intervenció özőnével árasztották el a belügyminisztériumot. A munkálatokat azonban egy katonai szakértőkből álló bizottság végzi, mely zárt ajtók mögött ülésezik és az ajtó előtt fegyveres őr vigyáz arra, hogy a munkálatok ideje alatt senki meg se kísérelje, hogy a bizottság tagjaival érintkezést keressen.

A minisztérium néhány nappal ezelőtt bekerete az összes rendőrtisztviselőket iratait, eredetiben. Még közjegyzői másolatok sem fogadtak el és az iratok mellé a fölötte rendőrhatalóságok működési bizonyítványokat mellékeltek. A rendőrségi személyzet körében nem tudják, hogy milyen alapon történik a szelektálás. Vannak olyan verziók, melyek szerint érettségisót jogvégeztséghez kötnek egyes állásokat, ami feltétlenül szükséges és hasznos a rendőrség nivójának emelése érdekében de katasztrófális csapást mér a jelenlegi rendőrségi személyzetre. A rendőrtisztviselők között ritkán akad jogvézett ember, sőt a több száz személyt foglalkoztató kolozsvári rendőrségen alig 7—személy rendelkezik érettségivel.

Ilyen körülmények között érthető az ekeseredés, amely a rendőrségi személyzet körében a törvény módosítása miatt támadt. A jelenlegi helyzetben magasabb kvalifikációt igénylő állások kreálása miatt az eddigi, kipróbált rendőrszemélyzet körében jelentékeny degradálások követhetnének be, amelyek természetesen a fizetésredukciókkal járnak. A fizetésredukció pedig a jelenleginél is válságosabb helyzetbe hozná a rendőrségek tisztviselői karát.

Nero császár egyik légiójának ezredpénztárát fedezte fel egy pozsonyi egyetemi tanár Korpona mellett

Pozsony, március 7. A szlovenszkói archeológiai kutatás a legutóbbi években erős virágzásnak indult, amiben nem csekély része volt a régészeti társaság megalakulásának és a néprajzi muzeum létesülésének is. Tudósok és lelkes amatőrök egész sora dolgozik egy idő óta szlovenszkószerte ennek a területnek régészeti felkutatásán, amelynek multja évezredek homályába vész és amelynek talaja földrajzi alakjánál is a legősibbnek egyike az egész európai kontinensen.

Kétségtelen, hogy az ősember és az Európában először lakozó kultürember társadalmának lakóhelye volt már Szlovenszkó és ezektől az ősi időkől fogva szakadatlan lánc vezet a mai kultürfokok ezen a területen. Ennek a láncnak egyes szemeit, a szemek kapcsolatait persze sok fáradságba és költésébe is került megtalálni. De az a munka, amely ezen a téren a legutóbbi időben történt, olyan eredményekkel járt, hogy a belefektetett fáradság a legnagyobb mértékben gyümölcsözőnek bizonyult. Most olyan leletéről érkeztek jelentés, amely nem csak a szlovenszkói, hanem a külföldi, német, francia és angol tudományos körök figyelmét is a legnagyobb mértékben felkeltette.

Korpona közelében már hosszabb idő óta ásásokat folytatott Horny pozsonyi egyetemi tanár és a talált régi pénzdarabok igazolták, hogy ez a vidék vagy kétezer évvel ezelőtt már sürün lakott római település lehetett.

Horny professzor később a vizkovi-cei nagybirtok közelében folytatta kutatásait és a napokban egy szinte óriási méretű ércládát talált, amelyben számos agyagedény volt. Ezeknek az

agyagedényeknek mindegyike tömpe van ezüst pénzzel és nagyon könnyen lehet, hogy valamely római légió ezredpénztárát sikerült megtalálni. A pénzek nagyrésze Nero császár idejéből származik.

Az ásásokat természetesen lázasan folytatták és sikerült is egy még sokkal régebbi kultura nyomaira bukkanni. Régi tüzsirok kerültek a föld mélyéből napvilágra. A tüzsirok korának megállapítása még hátra van, valószínűleg a korai bronzkorból származnak.

A leletek értéke ugy tudományos, mint gyűjtői szempontból óriási. A pozsonyi régészeti muzeumban fogják őket elhelyezni és leletek tudományos kiaknázását és feldolgozását belföldi és külföldi szakértők egész sora fogja elvégezni, amely munka természetesen hosszabb időt vesz majd igénybe.

—Amanullah vissza akar térni Afganisztánba? Londonból jelentik: A lapok nem tartják kizártnak, hogy a jelenleg Indiában tartózkodó Amanullah volt afgán király visszatér országába s megkísérel trónja visszaszerzését.

Kiadó
Főtér 4. sz. alatt 6 szobából álló emeleti
klubnak alkalmas helyiség
a dr. BIRÓ gyógyszerár felett és egy üzlethelyiség. Bővebbet: DR. BIRÓ gyógyszerár Cluj.

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka!
Nyeremény garantálva és fizetve Banca Albina által
SOHA TÖBBÉ!
ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejért gazdag ember lehessen, mert március 15-én 100.000 lejt, március 25-én 200.000 lejt és
április hó 1-én 1 millió lejt nyerhet
A cluji Mentők sorsjegy huzásain.
Siessen a vásárlással, amíg nem késő!
Sorsjegy kapható: dohány-hírlapáruda, borbélyoknál és uccai árusoknál, valamint 117 lej előzetes beküldése ellenében a Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului No. 16.
Nyeremény jegyzék hírlapilag közölve!

A kamara A kö Natio leszá

A megszav

Bucuresti-Buk Kelet tudósítójának kamarában a javaslat hosszútátra a javaslatot megszavazása lesz-e még ideje ban is keresztül politikai konstell föltébb bizonyta azonban bizonyo volról sem alkal részére és a közve korlati eredmény zásától. A kama és elválaszthatat hitel problémájáv dasági és pénzüg szolgáltatási visz felelő alapot ten normális hitelélet uszora ellen nem venni a harcot. S erőre emelkedése a hitelezők bizony akadályozására, a len, hogy kívánd még azt a kevés t még megmarad.

Voicu Nitesu n ként számos módé amíg jelenlegi fo került. Mint ismé lat 18 százaléka egyezményes kam Banca Naționala 14 százaléka a t százaléka a Banca 30tt). A kamara pé zalekkel leszállít mint a törvényes leg 12 százalékos erdélyi képviselők sze még mindig so roneșcu minisztere ahhoz, hogy a törv egyezményes kama ban állapítsa meg. ban nem válthatta many többi tagjai nem járultak hozzá

A Banca a kamatláb A jelek szerint a mégis előbb-több képviselőházban te hangzottak el nyilat zólág, hogy a Banc debb időn belül lesz toläsi kamatlábat. ez a leszállítás, olya kenni az egyezmény matok magassága is Naționala 6 százalé kontot, egy Románi megengedett legma kamatláb 14 százalé

Visszam kamattó Az a képviselőkből a törvényjavaslathoz indítványok elfogad gadasát javasolja a délutáni ülésen ige tett magáévá, miszer leni törvényt visszam fogják az egédesek, d tetéséig ki nem fizete talan azonban, hogy mely ugyancsak bel ményekkel járhat a h menni a törvényhozás A kamara ma délut napirend előtt Lotar mokrata képviselő int mányt az általános g helyzettel kapcsolatos viselő különösképpen hajlandó-e a kormány kásbérek leszállítása bértörvény meghossza

Voicu Nite törvényjave Ezután áttértek a Nitescu igazságügym nagy beszédét. Az igaz mutatótt arra, hogy E érvényben van egy ka vény, bár a gazdasági

A kamarában általánosságban megszavazták a kamattörvényt

A kormány bejelentette, hogy a Banca Nationala megígérte a kamatláb leszállítását

A megszavazott törvényjavaslat szerint 16, illetőleg 12 százalékra van maximálva a kamat

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután véget ért a kamarában a kamatszóra elleni törvényjavaslat hossza nyúló vitája és megtörtént a javaslatnak általánosságban való megszavazása is. Hogy a kormány kamatsz-e még ideje a javaslatot a szenátusban is keresztülvinni, az a mai általános politikai konstellációt figyelembe véve, főként bizonytalannak mondható. Annyi azonban bizonyos, hogy ez a törvényjavaslatról sem alkalmas a kamatszóra letörésére és a közvélemény vajmi kevés gyakorlati eredményt vár a törvény alkalmazásától. A kamat kérdése ugyanis szoros és elválaszthatatlan összefüggésben áll a hitel problémájával. Amíg az általános gazdasági és pénzügyi, valamint az igazságszolgáltatási viszonyok nem fognak megfelelő alapot teremteni Romániában a normális hitelélet számára, addig a kamatszóra ellen nem lehet eredményesen felvenni a harcot. S ha ez a javaslat törvényerőre emelkedése esetében alkalmas is lesz a hitelezők bizonyos tulpapásainak megakadályozására, a másik oldalon kétségtelen, hogy kivándorlásra fogja biztatni még azt a kevés tőkét is, ami az országban még megmarad.

A kamattörvény odisszeája

Voicu Nitescu miniszter javaslata egyéb ként számos módosításon ment keresztül, amíg jelenlegi formájában szavazás alá került. Mint ismeretes, az eredeti javaslat 18 százalékban állapította meg az egyezményes kamatlábat (9 százalék a Banca Nationala diszkontlába fölött) és 14 százalékban a törvényes kamatot, (5 százalék a Banca Nationala diszkontja fölött). A kamara pénzügyi bizottsága 2 százalékkal leszállította ugy az egyezményes, mint a törvényes kamatot. A 16, illetőleg 12 százalékos kamatot azonban az erdélyi képviselők és a tanácsok egy része meg mindig sokallották és eljártak Mironescu miniszterelnökkel, aki hozzájárult ahhoz, hogy a törvényes kamatot 10, az egyezményes kamatot pedig 15 százalékban állapítsa meg. A miniszterelnök azonban nem vállalta be ígértét, mert a kormány többi tagjai az újabb leszállításhoz nem járultak hozzá.

A Banca Nationalát rászoritják a kamatláb leszállítására

A jelek szerint azonban ez a leszállítás mégis előbb-utóbb meg fog történni. A képviselőházban tegnap felelős helyről hangzottak el nyilatkozatok arra vonatkozólag, hogy a Banca Nationala a legkövetkező időben belül leszállítja a visszlezámlási kamatlábat. Amilyen mértékű lesz ez a leszállítás, olyan mértékben fog csökkenni az egyezményes és a törvényes kamatok magassága is. Ha például a Banca Nationala 6 százalékra szállítja le a diszkontot, egy Romániában a törvény által megengedett legmagasabb egyezményes kamatláb 14 százalék lesz.

Visszamenőleg is életbelép a kamattörvény

Az a képviselőkből álló bizottság, amely a törvényjavaslatához benyújtott módosító indítványok elfogadását, vagy el nem fogadását javasolja a plénumnak, a tegnap délutáni ülésen igen fontos módosítást tett magáévá, miszerint a kamatszóra elleni törvényt visszamenőleg is alkalmazni fogják az esedékes, de a törvény életbelépéséig ki nem fizetett kamatokra. Bizonytalan azonban, hogy ez a módosítás — amely ugyancsak beláthatatlan következményekkel járhat a hiteléletre — át fog-e menni a törvényhozás mindkét házán.

A kamara ma délutáni ülésén egyébként napirend előtt Lotar Radaceanu szociáldemokrata képviselő interpellálta meg a kormányt az általános gazdasági és pénzügyi helyzettel kapcsolatban. A szocialista képviselő különösképpen arra kért választ, hajlandó-e a kormány akciót indítani a lakosság leszállítása és a jelenlegi lakbértörvény meghosszabbítása érdekében.

Voicu Nitescu védőbeszéde a törvényjavaslat mellett

Ezután áttértek a napirendre. Voicu Nitescu igazságügyminiszter tartotta meg nagy beszédét. Az igazságügyminiszter rámutatott arra, hogy Franciaországban is érvényben van egy kamatszóra elleni törvény, bár a gazdasági helyzet Romániában

sokkal súlyosabb, mint odaát. A francia kormány azonban nem kell ezt a törvényt alkalmazni, a pénz rendkívüli olcsósága miatt, míg nálunk az abnormis pénzügyi viszonyokat a hitelezők néha túlságos mértékben használják ki megszorult adósaik kiuzsorázására.

Voicu Nitescu ezután Florescu volt igazságügyminiszter beszédével foglalkozott, aki azt indítványozta, hogy a kamatszóra elleni törvényt visszamenőleg is alkalmazják. Ez az indítvány nem fogadható el, mert megsértené a szerzett jogok respektálásának elvét és aláásná ezáltal a jogbiztonságra vetett hitet.

— Kétségtelen — mondotta az igazságügyminiszter, — hogy ez a törvény nem

oldja meg a gazdasági válságot, amelyből a kivezető utat csak a gazdasági és pénzügyi műveletek egész sorozata révén lehet megtalálni. Alkalmas lesz azonban a törvény arra, hogy a hitelezők további tulpapásait megakadályozza, annál is inkább, minthogy minden valószínűség szerint a Banca Nationala is le fogja szállítani rövidesen a diszkontlábat. (Nagy éljenzés és taps a többségi képviselők oldalán.)

Mihalache: A Banca Nationala egyik igazgatója megígérte nekem, hogy a legkövetkező időben belül leszállítják a diszkontlábat.

Voicu Nitescu (folytatja beszédét). Az egyezményes kamatot nem lehetett 16

MAGYAR SZÍNHÁZ

A Gyenőc nem

Vérbeli francia vigjáték

százaléknál alacsonyabban megállapítani, miután a Nemzeti Bank jelenlegi visszlezámlási lába mellett sokan vannak, akiknek a pénz többre kerül. A nemzeti pártprogramjába vette a kamatszóra elleni harcot, ezt a programot váltotta be a kormány akkor, midőn a parlament elé terjesztette ezt a javaslatot. Kérem a képviselőket, hogy fegyelmelzen és egységesen adják le szavazataikat a javaslatra.

Az igazságügyminiszter beszéde után a kamara általánosságban megszavazta a javaslatot, majd kezdetét vette a szakaszonkénti vita. Az ülés folyik.

Tengeri viharok, szökőárak, abnormis hidegek, havazások, esőzések, hóhullámok pusztítanak Amerikától Németországig

Newyork, március 7. A keleti partvidék mentén hatalmas vihar dühög. Newyorki kikötőből kisebb szigetekről a hullámszél több ezer tonna földet leszállított és a tengerbe sodort. Számos hajó segélykérő jeleket adott le. Ujkskóciában a Halifax előtti Ördög-szigetet a háborgó elemek elnyeléssel fenyegetik. Bostonban szökőár pusztított. Az áradat 82 házat elsodort. A kár meghaladja a két millió dollárt.

Buenos Airesből jelntik, hogy Argentína partvidékén katasztrófális arányokat öltött a hóhullám. La Plata-ban a hőség több ízben megközelítette a 40 fok Celsiusot. Hat ember hőguta-

ban meghalt. A meteorológiai jelentések szerint közelebről nincs arra kilátás, hogy a hőség alábbhagyjon. Lehetséges, hogy a walesi herceg elutazik Argentínából s csak a normális időjárás visszatérése után megy vissza Buenos Airesbe.

A francia fővárosban ma egész éjjel csendesen havazott s reggel hólepel borította az utcákat. Bordeaux közelében az esőzések nyomán több földmúlás történt. A leomló földtömegek három házat is elsodortak. A mentési munkálatok megindultak.

Bern, március 7. A Reuss-völgyben esőzések nyomán árvíz pusztít. Több

falu alacsonyabb fekvő házaiból a lakosság ki kellett lakoltatni. Ma reggel erős havazás indult meg, de az árvíz egyelőre nem befolyásolja a beállott kismértékű hőmérsékletcsökkenést.

Stokholmból jelentik, hogy a sarki hideg levegő beáramlása Észak-Svédországba szűnőben van. A 40 fok Celsius körüli hőmérséklet mindenütt megszünt s a hőmérő higánya seholy sem száll már a —20 fok alá.

Berlin, március 7. A Fekete erdőben és a rajnai alföldön napok óta szakadatlanul havazik. A hegységek helyenként a hóréteg vastagsága a három métert is meghaladja.

Revízió alá veszik egy nyugalmazott főtisztviselő vagyonát a CFR munkásbiztosító pénztárnál történt visszaélések miatt

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az államvasutak betegsegélyező pénztáránál történt többmillió sikkasztás nyomozása folyik és minél jobban szélesednek ki a

vizsgálat számai, annál nyilvánvalóbban bontakoznak a tények, amelyek rávilágítanak arra, hogy ennél a hivatalnál évek óta bűnös kezek sok millió lejtől fosztották meg a CFR segélyre yáró

munkásságát. A vizsgálat nem elégzik meg azoknak a bűncselekményeknek a felderítésével, amelyeket Ilie Nicolae és Barbu Niculescu követtek el. A nyomozás tovább folyik a hivatal valamennyi vezető tisztviselője ellen és máris olyan eredményekre vezetett, amelyeknek következtében a hivatal több főtisztviselője ellen indul meg a büntügyi eljárás.

A nyomozás során az intézet minden könyvét felülvizsgálják, hogy a lelkiismeretlen tisztviselői kar üzelmeire fény derüljön. A vizsgálat a legnagyobb titokban folyik és annak eddigi eredményének első szenzációja a számfelvetési ügyosztály volt igazgatója, Mănisor ellen beindított büntügyi eljárás. Mănisor jelenleg nyugdíjállományban van és a vizsgálat adatai arra az eredményre vezettek, hogy Mănisor működése alatt több szabálytalanság történt a hivatalnál. A vizsgálat során most évekre visszamenőleg kontrol alá veszik az ügyosztályhoz tartozó regisztereket és ugyanakkor a CFR igazgatósága megtette az intézkedéseket, hogy Mănisor vagyonát felülvizsgálják.

A nyomozást vezető bizottságnak az a gyanuja, hogy Mănisor nem könyvelte el a vidéki pénzügyigazgatóság részéről átutalt összegeket, amelyek a CFR-hez történt milliós befizetéseket továbbították.

Annak ellenére, hogy a vizsgálat a legnagyobb titokban folyik, a zárt ajtó mögött szenzációs részletek szivárogtak ki. Autentikus helyről szerzett értesülés szerint három-négy napon belül a CFR igazgatósága büntügyi uton meg fogja semmisíteni mindazokat a földeladásokat, amelyeket az elmúlt években a Cassa Muncii nevében eszközöltek.

Megnyilik!

Megnyilik!

A volt Gergely-féle helyiségben, Piața Unirii (volt Főter) 21 alatt

MASZLER JAKAB

Női-, férfi-, gyermekkonfekció és szövetüzlete. Méret utáni munkák előnyös és gyors elkészítése.

„FIBRA“ ruhagyár lerakata

Jelszavunk:

„A legjobbat, a legolcsóbban“

Megnyilik!

Megnyilik!

Josué Jehouda elmondja az Uj Keletnek csodálatos találkozását Panait Istratival

A genfi nagy zsidó író hitvallása a zsidó nép reneszánszáról és a cionizmusról

Genf, március 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Josué Jehouda nevét Erdélyben is ismerik, már csak romániai vonatkozásai miatt is. Ez a máról holnapra világirodalmi hírnévre szert tett zsidó író az, aki Panait Istratival, a legnagyobb élő román írók egyikével a „Perlmutter család” című világsikerű regényt írta. Az Uj Kelet munkatársa a napokban felkereste a Genfben élő francia-zsidó író, aki belépésünkkor éppen a kandalló körül foglalatoskodott, meglehetősen koromlepte kezével. Zavartan kért bocsánatot és zsidó tárgyú festményekkel díszített dolgozószobájába tessékelt. Kimondottan zsidó problémákról akartam nyilatkozatát hallani; Josué Jehouda azonban, akinek fekete szakállja és magas homloka lenyűgöző hatást tesz az emberre, először általános érveléssel, mely emberi dolgokról beszélt:

— Nem akartam külön zsidó lenni, mint népemnek akármelyik fia. Amikor 1915-ben svájci állampolgár lettem, még nem gondoltam arra, hogy valaha a könyv írás lesz a mesterségem. Sőt még akkor sem gondoltam erre, amikor már néhány előkelő svájci lapnak voltam a munkatársa.

A döntő tényezők

— Két tényező volt az életben, melyeknek döntő szerepük volt irói egyéniségem kialakulásában, sőt amelyek tulajdonképpen íróvá tettek. Az egyik: a **chaszidizmus**, amelynek légkörében ifjúságom jelentős részét eltöltöttem. A minden-ség titkait kutattam, földi vonatkozásokban is. A chaszidizmus gondolatvilágából rengeteg optimizmust és életenergiát merítettem s ennek köszönhetem, hogy tizenhárom éves korom óta függetlenül megállottam a helyemet a nagyvilágban. Igyekeztem a test és lélek közötti harmóniát megtalálni, de ehhez az ut nem a keleti népek értelmében felfogott önsanyargatáson keresztül vezetett, hanem egy modern értelemben vett testkultuszon át, amelyet jobb meghatározás híjján, természetesen **életmódnak** nevezhetnék. A testi depri-máltság, mely kizárólag a rossz táplálkozásból ered, határozott befolyást gyakorol az ember lelki világára is. **Serdülő korom óta tehát nem ettem húst**, nem ittam szeszes italokat és csak olyan táplálékot veszek magamhoz, amelyekkel a természet megajándékoz bennünket. Ez az életmód értette meg velem azt a bünt, amelyet őseink Egyiptomból való kivonulásuk után a sivatagban elkövettek azáltal, hogy meg unva a természet ajándékát: a manna-t, hús- és haltáplálékot követeltek a vezértől.

A természetes életmód és a monotheizmus

— A természetes életmód a legjobb eszköz arra, — folytatta a nagy zsidó író, — hogy a monotheizmus lényegét felfoghas-suk. Csak a modern testkultusz teremtheti meg az összhangot a test és lélek között. Ennek az igazságnak szuggesztív ereje volt az, mely megerősítette bennem azt a gondolatot, hogy igazságaimat irodalmi műveken keresztül közöljem embertársaimmal. Ezenfelül egy más, érdekes esemény is hozzájárult ahhoz, hogy irodalmi pályára szánjam el magamat. A vadregényes Jurában barangoltam éppen, amikor eszembe jutott, hogy be kellene nézmem a közeli tüdőbeteg-szanatóriumba. Be is mentem s a kórtermeken áthaladva, egy sovány, csontos fiatal emberen akadt meg a tekintetem. Szóba elegyedtem vele s már néhány perc múlva megállapíthattam, hogy ez a fiatal ember kétszeresen beteg. Testét tüdővész marta, lelke pedig egyensúlytalanul hullámzott. Kijelentette, hogy mielőtt felgyógyul — öngyilkos lesz.

„Nincs igazság a földön és nem érdemes élni”, — hangoztatta a fiatal ember. — Vigasztalni próbáltam és azt a tanácsot adtam neki, hogy mielőtt a végső lépésre elhatározná magát, olvassa el Romain Rolland műveit.

— Megigérte, hogy megfogadja tanácsomat.

„Az igazság birodalma”

— Multak az évek és már el is felejtettem ezt a kis epizódot, amelynek természetesen semmiféle fontosságot nem tulajdonítottam. Közben elkészültem első könyvemmel, mely „Az igazságosság birodalma” címet viselte. A könyvet bemutattam Romain Rollandnak. A könyv kapcsán szoros barátság fejlődött ki közöttünk és Romain Rolland között. Gyakori vendége lettem a nagy humanistának.

1925-ben történt, hogy Romain Rolland egy könyvet tett elém az asztalra. A könyv fedelén „Kyra Kiralina” cím díszelgett.

— Ennek a könyvnek érdekes története van — mondotta Romain Rolland — majd így folytatta:

— Ezelőtt négy évvel Nizzában a Promenade des Anglaisban a járókelők egy malteres, festékes munkásra lettek figyelmesek, aki pár perccel előbb egy késsel elvágta a nyakát. Igazolmányai között egy hozzá-m intézett levelet találtak, amelyet már három évvel ezelőtt küldött el számomra. de hibás címzés miatt a levél nem jutott el hozzám. Erre rögtön elküldték az öngyilkosjelölt levelet, amelyben egy kétszáz oldalas kéziratcsomó volt mellékelve. A kéziratban egy szenvedélyes fiatal ember nagy vonalakban eddigi kalandos életvilágát írta le. Levelében azt kérdezte tőlem a fiatal ember, vajon valóság-e mindez, amit én írok, vagy ezek sem többek irodalmi fecsegésnél? Rögtön válaszoltam a nizzai kórházban fekvő munkásnak. Megvizsgáltam és megkértem, hogy amint teheti, keressen fel. Amikor rövidesen felkeresett, megkérdeztem tőle: Mi készítette végzetes lépésére? A fiatal ember azt válaszolta, hogy már régen akart végezni magával, de egyszer egy szanatóriumban valaki azt tanácsolta neki, hogy az én műveimben keressen vigasztalást. Meg is próbálta ezt, sőt levelet is írt hozzám, de amikor ez nem válaszoltam levelére, régebbi öngyilkossági terve újra megérlelődött benne.

A történet elmondása után Romain Rolland újra kezébe vette a Kyra Kiralina-t s ezekkel a szavakkal fordult hozzám:

— E könyv szerzője: Panait Istrati. Azonos azzal a fiatal emberrel, aki Nizzában öngyilkos lett. Én, mielőtt a Kyra Kiralina-t az én buzditásomra megírta, érdeklődtem nála, ki volt az a bizonyos ember, aki neki ezt a tanácsot adta. Azt mondta, hogy nem ismeri a nevét, csak azt tudja róla, hogy egy svájci katona volt, akit azóta se látott. Mődfellett kíváncsi voltam arra, hogy ki lehetett az a katona. Lelkére köttem Panait Istratitnak, hogy kutassa ki hollétét. Sanos mindezeidőig mindketőnk fáradozása hiabavalónak bizonyult.

— Ez az a svájci katona!

Eddig szót Romain Rolland elbeszélése. Bucsuzáskor külön megkért engemet is, arra, hogy legyek segítségére a svájci katona felkutatásában. Egyben megígérte, hogy rövidesen összehoz Panait Istratival. Mind a hárman kutattunk a svájci katona kiléte után, de hasztalan. Egyszer azonban Romain Rolland összehozott Panait Istratival.

— Ugy Panait Istrati, mint én, csaknem egyszerre kiáltottuk el magunkat:

— Ez az a sovány csontos fiatal ember, akit egyszer én egy szanatóriumban megvizsgáltam! — kiáltottam én Rolland felé.

— Ez az a svájci katona! — kiáltott fel Panait Istrati.

Igy kezdődött el az a barátság, mely engemet egyre mélyebb szálakkal fűzött össze a hajdani braillai munkással. Könyveink ugyanannál a kiadónál egy időben jelentek meg és elhatároztuk, hogy együtt fogunk írni egy könyvet. Így született meg közös művünk: a „Perlmutter család”.

Az érdekes történet elmondása után a cionizmusról kérdeztem meg Josué Jehou-

da véleményét. A következő érdekes szavakban válaszolt:

— Mindenekelőtt állapodjunk meg abban, hogy én a cionizmust nem tekintem nacionalista mozgalomnak. Egy nép reneszánszáról van szó, mely mögött négyezer éves kultúra és történelem áll. A zsidóság beolvadása a föld különböző részeiben végzettségével következne be. De ha visz-szanyeri kollektivitását, visszatérhet ősei földjére, úgy újra visszanyeri a diaszpórában elkorcsosult testi erejét és levetheti magáról álarcát. Büszkén vallom magamat cionistának, de ellene vagyok a cionista diplomáciának, aminthogy ellene vagyok minden politikai műveltségnek. Sajnos, az olyan nagy gondolkodóknak, mint Martin Buber, vagy Achad Haam, csak nagyon kis befolyásuk van a zsidóságra. A cioniz-musra az a feladat vár, hogy zsidóságot az emberiség nagy szociális evolúciójához, az emberiségnek az egész földkerekségén

ÓVÁS!

Felhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy a világhírű CITOMOLL borotvakrémet nem hálalok, hanem csakis a legális kereskedelem és jobb borbélyüzletek útján hozzuk forgalomba.

Azokat az elszánt és felelőtlen hálalókat, akik a CITOMOLL presztizsét felhasználva, megtévesztő módon silány és ártalmas utánzatokat akarnak mindenáron a fogyasztóra szólni, kérjük erőlesen visszautasítani. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy óvakodjék az effajta, hálalók által ajánlott ismeretlen, gyanús készítményekkel való kísérletezésektől is, merta szó szoros értelmében a bőrre megy a dolog.

A CITOMOLL romániai vezérképvislete.

való egyesítéséhez mint önálló elem járuljon hozzá. Ezt az összes népeknek be kell látniok. Ehelyett azonban a Népszövetség-nél, ahol a palesztinai araboknak Emir Feisal közbenjárására állandó delegáció-juk van, a zsidóknak meg kellett elégedniök egy kis hivatallal. Ennek ellenére az antiszemitákat mi sem akadályozza meg abban, hogy a Népszövetséget egy zsidók által alapított és fenntartott intézménynek állítsák be.

Arra a kérdésünkre, hogy mi hatotta meg leginkább az új Palesztinában, Josué Jehouda ezt válaszolta:

— Az, hogy milyen nagyszerűen férnek meg zsidók és arabok egymás mellett, ha nem állana utjukban az angol diplomácia és néhány arab feudális ur intrikája...

Este hét óra van, illendő, hogy elbucszunk. Ujból Genf hóborította uccáin vagyunk...

Liebermann Béla

Szalónikiben és Chalchidike görög szigeten 12 másodpercen át tartó földrengés volt

Bécs, március 7. Szalónikiben és a Chalchidike félsziget több pontján ma hajnalban 12 másodpercen át tartó rendkívül heves földrengés volt. Szalónikiben a lakosság körében pánik támadt. Az emberek az uccákra tódultak s a reggel beálltaig nem mertek visszatérni házaikba, mert

attól tartottak, hogy a földlökések megismétlődnek.

A Pachydo tó szintje a földrengés nyomán másfél méterrel emelkedett és a Bitolj—Szalóniki vasutvonal több ponton megrongálódott. Több faluból házak összeomlását jelentették.

Kommunisták zavarták meg az angol szovjetellenes kereskedelmi szövetség alakuló ülését

A gyűlés határozati javaslatot fogadott el az angol kereskedelem védelmére

London, március 7. A szovjetellenes kereskedelmi szövetség alakuló ülését londoni kommunisták megzavarták. A karzatról bűzbombákat és rakétákat dobtak a terembe s szembe szállottak a rendcsináló karhatalommal. A rendbontókkal egyenként kellett a közelharcot lefolytatni.

Az alakuló ülésen Brentford lord volt konzervatív belügyminiszter mondott ezután beszédet s azt hangoztatta, hogy Angliának védekeznie kell a tisztességtel-

len verseny ellen, mert a szovjet piacra kerülő áruit fegyencek kényszermunkájával állítja elő. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyet a kormány elé terjesztenek. Ebben az angol kereskedelem védelmére vételét kéri az ipart vesztélyeztető oroszországi dumping ellen.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A kolozsvári dr. Mátyás-féle

Park Szanatórium

Dr. Traub Vilmos

v. berlini osztályvezető orvos, párisi szív-klinikai aszisztens, bécsi klinikai orvos vezetése alatt

Legmodernebbül felszerelt diagnosztikus és terapiás

szív- és tüdőosztályt létesített.

Elektrocardiographia. Oxigén-szénsavas fürdők, stb.

Az összes modern tüdősebészeti beavatkozások

(légmell, tüdőplomba, jacobeaus műtét, thorakoplastika).

Közelebbi felvilágosításokat ad:

„PARK” Szanatorium igazgatósága. Cluj-Kolozsvár

HIR

Uj Kelet az eg-bánsági zsidós-Főszerkesztő: D Felelős szerkesztő: Bukaresti sz-Hátszegi Ernő, Okkeink utánnom megjelölésével

— A német biroda a belügyi költségveté-linből jelentik: A bi-befejezte a belügyi-vitát. A kommunista belügyminiszter elle-matiansági indítványá-ellenében elvetik. 38 Landvolkhoz tartozó-dott a szavazásban va-

— Szellemileg és t-leggyorsabban úgy sz-legyüket, ha a reggeli-2—3 kávéskanál Ovo-

Magyar Színház M-nagy pre-Táncos Mindennapi 3., 5. és

— Az „Ezra” Zsidó és Intellektuelek Egy-ma d. u. fél 4 órakor sz. alatti helyiségébe-lése keretében Ros-vándorlások” címmel előadáson vendégeket vezettek.

— Bolivia kormány-net vette át. Londoni-viai La Pazban ma b-Almanca új elnök-mányt bizott meg az-Az új kormány tagja-kormány minisztereit-hivatalaikat.

— Még most is gyi-ből jelentik: A elmúl-véres tengeri epizód-rült felszínre az Adri-mélyiségeiből. Az o-ütökzetek során az o-had elsüllyesztett egy-tengeralfaját, amel-a tenger mélyéből. E-tenger fenekén az ola-hogy felszínre került-teg, ismét emberál-Munkások dolgoztak-ezek többen gyertyák-gépházába mentek. A-valahogyan robbaná-munkás szörnyethalt-sültek. A robbanás a-navehetetlenné pusztí-

— Esküvő félszáza-Newyorkból jelentik: tegnap Newyorkban. előtt történt eljegyzés-hoz a 76 éves Dubro-menyasszonyát, Stime-zést 1880-ban tartott-szony azonban akkor-nyét, halasszák el az-vészi pályáján hátr-Miss Stimer az öt évt-zoló hírnévre tett sze-határozta, hogy az es-

— Kalandos utazás-szereti a vadregénye-utazásokat, nem kell-jen értük, mert egy p-adás keretében rövi-benne. Folyó hó 15-é-légium disztérmben-járta őserdők rejtelm-egy izgalmas, 10 na-Festői patakmedrek-égbeszökő havas ó-sziklaalakulatok, a r-misztikus világa tárul-lépő és lenyűgöző vá-ha az 1001 éjszaka r-nánk leperegni. Mint-zett kép kerül bemu-mindegyike fényképés-műsört nemrégiben n-jos, az ismertevű i-Budapesten és több r-ban, oly nagy siker-helyen meg kell isme-előadás este 6 órakor-Kárpát-Egyesület fot-zésében. Műsor megv-

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Háztel: Hotel Imperial
Elkelték utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A német birodalmi gyűlés befejezte a belügyi költségvetés feletti vitát. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma befejezte a belügyi költségvetés feletti vitát. A kommunisták Wirth birodalmi belügyminiszter ellen benyújtott bizalmatlansági indítványát 271 szavazattal 66 ellenében elvetik. 38 gazdasági párti és Landvolkhoz tartozó képviselő tartózkodott a szavazásban való részvételről.

Szellemileg és testileg kimerültek a leggyorsabban úgy szerzik vissza frissességüket, ha a reggeli és uzsonnához 2-3 kávéskanál Ovomaltine-t tesznek.

Magyar Színház Mozgóban 2 hangos nagy premiérfilm
Táncos diákok
Mindennapi kenyerek
 3., 5. és 7-kor.

Az „Ezra” Zsidó Főiskolai Hallgatók és Intellektuelek Egyesülete f. hó 8-án, ma d. u. fél 4 órakor Nagyszamos u. 14. sz. alatti helyiségében tartandó taggyűlése keretében Rosmann Dezső „Zsidó vándorlások” címmel tart előadást. Az előadón vendégeket is szívesen lát a vezetőség.

Bolivia kormányzást polgári kabinet vette át. Londonból jelentik: A boliviai La Pazban ma beiktatták hivatalába Almanac új elnököt, aki polgári kormányt bizott meg az ország vezetésével. Az új kormány tagjai az eddigi katonai kormány minisztereitől már át is vették hivatalaikat.

Még most is gyilkol a háború. Pólaból jelentik: A elmúlt világháború egyik véres tengeri epizódjának relikviája került felszínre az Adriai tenger titokzatos mélységeiből. Az olasz-magyar tengeri ütközetek során az osztrák-magyar hajóhad elsüllyesztett egy Pullino nevű olasz tengeralattjárót, amelyet most emeltek ki a tenger mélyéből. Évtized óta pihen a tenger fenekén az olasz hadihajó és most, hogy felszínre került a pihenő szörnyeteg, ismét emberáldozatokat követelt. Munkások dolgoztak a kiemelt hajón és ezek többen gyertyákkal a Dieselmotorok gépházába mentek. A gyertyák lángjától valahogyan robbanás történt és négy munkás szörnyethalt. Számosan megsebesültek. A robbanás a hajót teljesen használhatatlanná pusztította.

Esküvő felszázados mátkaság után. Newyorkból jelentik: Érdekes esküvő volt tegnap Newyorkban. Több mint félszázad előtt történt eljegyzés után vezette oltárhoz a 76 éves Dubrov Walter 69 éves menyasszonyát, Stimer Juliát. Az eljegyzést 1880-ban tartották meg, a menyasszony azonban akkor arra kérte vőlegényét, halasszák el az esküvőt, mert művészi pályáján hátráltatja a házasságot. Miss Stimer az öt évtized alatt, mint rajzoló hírnévre tett szert és most végre elhatározta, hogy az esküvőt megtartja.

Kalandos utazás az őserdőkben. Aki szereti a vadregényes tájakat, kalandos utazásokat, nem kell hogy messzire menjen értük, mert egy páratlan érdekes előadás keretében rövidesen részük lehet benne. Folyó hó 15-én az unitárius kolégium disztermében a bihari, embernem-járta őserdők rejtelmét fogják bemutatni egy izgalmas, 10 napos tura keretében. Festői patakmedrek, zengő vizesékek, égbeszökő havas ormok, fantasztikus sziklaalakulatok, a rejtelmes barlangok misztikus világa tárul a néző elé oly meglepő és lenyűgöző változatossággal, mint ha az 1001 éjszaka meséinek filmjét látnánk leperegni. Mintegy 100, főleg színezett kép kerül bemutatásra, melyeknek mindégike fényképzeti műemkek. Ezen műsort nemrégiben mutatta be Papp Lajos, az ismert nevű író Aradon, Váradon, Budapesten és több magyarországi városban, oly nagy sikerrel, hogy a legtöbb helyen meg kell ismételnie előadását. Az előadás este 6 órakor kezdődik. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület fotóstályaának rendezésében. Műsor megváltása kötelező.

Az angol kormány a Weizmannhoz intézett levél ügyében nem tanácskozott az arab exekutívával

London, március 7. Howard Bury ezredes az angol alsóházban kérdést intézett Ramsay Macdonaldhoz, vajjon a dr. Weizmannnak írott levél elküldése előtt valamilyen formában tanácskoztak-e az arab exekutívával és vajjon létrejött-e az arabokkal valamilyen egyezség.

Válaszában a miniszterelnök kijelentette, hogy a Weizmannhoz intézett levél csak a tavaly decemberben a parlament-

ben tett kormány-nyilatkozat bizonyos részével foglalkozik. A kormány-nyilatkozatnak azzal a részével, amely bizonyos tekintetben félreértésre adhatna okot. Ilyen körülmények között semmi szükség nem forgott fenn, hogy az arab exekutívát tanácskozássra vonják be a kormány által már régebben bejelentett politika kimagyarázására és tisztázására.

Snowden állapota súlyosbodik. Londonból jelentik: Egy héttel ezelőtt Snowden kincstári kancellár influenzában megbetegedett. A legújabb bulletin szerint a kincstári kancellár az éjszakát nyugtalanul töltötte és állapota rosszabbodott. Egyes hírek szerint influenzája kétoldali tüdőgyulladásba ment át.

Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegségek, valamint azok, akik hűgysavas sok túlszorodásban és kövszényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostata-betegségeknek is ajánlják. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Magyar Színház Mozgóban 2 hangos nagy premiérfilm
Táncos diákok
Mindennapi kenyerek
 3., 5. és 7-kor.

Bukarestben is van már egy „Fórum”, ahova mindenki bizalommal fordulhat jogi, közigazgatási és bármilyen egyéb ügyével. Ez a „Fórum” az új magyar jogvédő iroda, amely jogvédelem kívül inkasszóval (dubiókat is) vállal és előnyös pénzkölcsönt folyósít. Hiteles fordítók sokat és gépirási munkákat vállal magyarul és bármilyen nyelven. Címe: Fórum, Str. Brâncoveanu 10.

Sportolók nátha, influenza kellemetlenségeitől menekülnek, ha Anacot pasztillát szopogatnak. Egy fiola ára 37 lej.

Hatalmas tüzvész pusztított el egy hangárt és 12 repülőgépet. Newyorkból jelentik: Westen Canada Airways társaság winipegi repülőgéphangárját hatalmas tűz pusztította el. A hangárban a tűz kitérősekor 12 repülőgép állott és valamennyi megsemmisült. A tűz kitérését egy benzintartály felrobbantása okozta. A kár 250 ezer dollárra becsülhető.

Kiirtotta családját egy örült tanító. Varsóból jelentik: Volna községben az ótani tanító, valószínűleg örültségi rohamában, baltával agyonütötte feleségét, két gyermekét lelötte, végül saját nyakát metszette keresztül borotvával. A falra vérell irta fel, hogy senkit se vádoljanak, mert ő a tettes.

Ki a leggazdagabb francia? Párizsból jelentik: Kik a leggazdagabb emberek Európa leggazdagabb országában? Ezt a kérdést veti fel egy külföldi lap. Európa leggazdagabb országa kétségkívül Franciaország. Sokáig az idősebbik Rotschild báró volt Franciaország leggazdagabb embere. Ez azonban már régen megváltozott, mert az öreg Rotschild halála után vagyonát több rokona örökölte és így az megosztódott. Franciaországban általában André Citroen-t, az automobilgyárost tartják a leggazdagabb embernek. Vannak azonban olyan vélemények is, hogy a másik autókirály, Renault aleggazdagabb francia. Igazán gazdag a háború alatt lett, amikor municiót és tankot gyártott a francia hadsereg részére. Körülbelül vele egyformán gazdag lehet Coty, Francisko Sportino volt az eredeti neve, Korzikából került Franciaországba egy fillér nélkül. Most sokszoros milliomos gyáros, lapjai is vannak, a Figaro és az Ami de People. Most nyitotta meg legújabb vállalatát: nagy textilvállalatot szervezett. Néhány hét múlva megkezdí működését a kétezer Coty-taxi. A traifájuk olcsóbb lesz minden párizsi taxinál és ezenkívül a sofőröknek borralvalót sem szabad elfogadni. A meglevő francia taxivállalatok nyilván éles harcot fognak Coty versenye ellen indítani.

Hazugság olimpiász. Newyorkból jelentik: Amerikának egy városa, Burlington (Wisconsin állam), amely minden évben hazugság olimpiász rendez. A bajnokok összeülnek és egy bizottság előtt nagyokat hazudnak. A zsűri a legnagyobb hazugság szerzőjét aranyéremmel jutalmazza. Most tartották meg az idei nagy hazugságversenyt. Két versenyző került be a döntőbe. Az egyik előadta, hogy az ő szülővárosában egyszer olyan rettenetes forgószél volt, hogy a rendőrség kénytelen volt az uccákat leszegeztetni, mert különben a szél a magasba repítette volna az uccákat. A másik bajnok Antony Delano tengerészkapitány volt, aki elmesélte, hogy egy alkalommal a tengerben cethaliskolával találkozott. Rengeteg fiatal cet volt itt, amelyeket az idősebbek uszni tanítottak. A legkisebb cet-bébi is 20 méter hosszú volt. A felnőtt cetek még sokkal hosszabbak voltak. Hajónk óránként 60 kilométer sebességgel ment. Reggel 8 óra volt, amikor az egyik óriási cet farka mellett voltunk. A hajó elindult a cet mellett és feltízre járt már az idő, amikor a fejéhez ért. Delano kapitány óriási szótöbbséggel megnyerte a hazugok aranyérmét.

Székrekedés, bélrenyheség sok bajnak az okozója. Este 2-3 szem Artin dragée reggelre könnyű, normális, bő ürülést idéz elő.

Magyar Színház Mozgóban 2 hangos nagy premiérfilm
Táncos diákok
Mindennapi kenyerek
 3., 5. és 7-kor.

Kidobták a robogó vonatból a szemtelen udvarlót. Bécsből jelentik: A Bécs melletti Atzgersdorf állomáson vasárnap éjszaka egyszere egy fiatalember repült a mozgóban lévő vonatból az egyik szolgálatot teljesítő vasutas karjaiba. A fiatalember, egy huszéves egyetemi hallgató, elmondta, hogy utitársra dobta ki a vonatból. A nyomozás során kiderült, hogy a diák az egyik fülkében udvarolni kezdett egy csinos nőnek, majd névjegyére irt valamit és azt a fiatal hölgy kezébe csuszattatta, amit észrevett a nő társaságában lévő Boroda Alois bécsi kereskedő, aki felháborodásában galléron ragadta az ifjút és kilökte a vonatból.

A bécsi Greta Garbónak nem akarják elhinni, hogy kém. Bécsből jelentik: A kémkedéssel vádolt Halvachs Luja filmszínész, az osztrákok saját külön Greta Garboja, ma a bíróság előtt állott egy kémkedési ügyben. A filmszínészőnőn maga hangoztatta, hogy igenis, egy szomszédos állam javára kémkedett. A bíróság a vádolt beismerő vallomása ellenére is felfeltétlenül ítéletet hozott. Az ítélet szerint a vádlott nő vallomása nem felel meg a valóságnak. A bíróság meg van győződve, hogy arról, hogy a filmszínészőnő a szerelmese előtt azért akarja magát kémnőnek beállítani, hogy így romantikus hatások elérésével a férfit jobban magához láncolja.

A zsidó diákmenza és otthon f. hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésén a következő vezetőséget választották meg: Elnökök: Koppich Ferenc, alelnökök: Millstein M., Salamon E., főtítkár: Klepner Ferdinánd, gazda: Sommenklar, könyvtáros: Lázár R., pénztáros: Schopira M., háznagy: Müller M., ellenőr: Fruchter M.

A zsidó orvostanhallgatók egyesületén vasárnap, f. hó 8-án este 8 órakor dr. Grünbaum Ernő klinikai tanársegéd előadást tart „Gyermekvédelmi problémák” címen.

E héten 200 külföldit utasítottak ki Newyorkból. Newyorkból jelentik: E héten 200 külföldit utasítottak ki Newyorkból, akik illegitím propagandát fejtek ki a munkanélküliek rendszeres segélyezésének kiválására.

NAPROL-NAPRA

Anglia félmillió fontot irányzott elő a nemsokra megejtendő népszámlálás költségeire. A lokosságot 40 ezer népszámláló biztos fogja összeírni.

A lapok jól informált helyről szerzett értesülések alapján cáfolják az Umberto olasz trónörökösről és felesége, Mária Jozé belga hercegnőről kolportált válsági híreket.

A Reuter távirati iroda tokiói jelentése közli, hogy a japán császár párnak leánygyermeké született. Az újszülött a császári pár harmadik gyermeke.

Los Angelesből jelentik, hogy Ghica román herceg holnap startol repülőútjára. A herceg előbb átrepül az amerikai kontinent, azután Ujjfundlandból Írországon és Anglián át Bremenbe s onnan Romániába repül. Ebben az évben a herceg lesz Amerika felől az első óceánrepülő.

Pierpont Morgan amerikai milliósos jachtján husvétra Palesztinába készül. A milliósos meghívta utjára a canterburyi érseket is, aki a meghívást elfogadta.

Tarnay Alajos budapesti zeneszerző tegnap autóbusszal szállás közben az Alagut uccában a jármű lépcsőjéről az uttestre zuhant s vállcsontja három helyen eltört. Művészkörökben részvétellel fogadták a hírt.

A Vatikán érepézsorozatát a hónap végén forgalomba hozzák. A sorozatban arany, ezüst, nikkal és bronzérmek vannak. Névértékük 180 és fél, ki bocsátási árforlyamuk 220 líra. A sorozat iránt gyűjtők körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Egyesületi hírek

Nőegyleti tea. A kolozsvári Zsidó Nőegylet ma délután 5 órai kezdettel tartja meg szokásos teadélutánját a Newyork termeiben. Miután a teadélutánra külön meghívók nem bocsátatnak ki, a Nőegylet ezuton hívja meg a közönséget.

Magyar Színház Mozgóban 2 hangos nagy premiérfilm
Táncos diákok
Mindennapi kenyerek
 3., 5. és 7-kor.

Hitközségi választások. A kolozsvári kongresszusi hitközség választási bizottsága közli, hogy a hitközségi választások március 15-én folynak le és nem 8-án, mint ahogy az tévesen közölte volt. A választási bizottság felhívja a hitközség minden tagját, hogy jelenjen meg a választások napján és szavazatával érvényesítse jogait.

A neológ hitközség óvodájának purimünnepe. A neológ hitközség óvodája ma délután félnégy órai kezdettel tartja meg purimünnepejét. Az ünnepélyen az óvoda legtehetségesebb növendékei lépnek fel és arra az óvoda igazgatója ezuton hívja meg az érdeklődő közönséget.

A Haggibbor teniszszakosztályának közleménye. A Haggibbor teniszszakosztály közbejött okok miatt, március 15-én tartja tálya március 8-ára hirdetett gyűlését, meg a klub királyuccai klubhelyiségében. A vezetőség kéri tagjainak minél nagyobb számban való megjelenését.

Az Egyesült Államokban 130 millió bushel gabona van felraktározva. Londonból jelentik: Amerikai gabonatózsdé körökből származó értesülések szerint az Egyesült Államokban még mindig több mint 130 millió bushel eladatlan gabona van felraktározva.

Házkutatás a tiroli Angolkisasszonyok zárdájában. Berlinből jelentik: A tiroli Meranóban a rendőrség házkutatást tartott az Angolkisasszonyok kolostorában. Egy másik zárdában letartóztatták Rottensteiner és Arnold szerzeteseket, a kik ellen az a gyanu merült fel, hogy az olasz kormány által betiltott német diák-szervezettel az összeköttetést fenntartot-

Magyar Színház Mozgó
Vasárnap d. e. 11 órakor matiné:

A newyorki párduc

Főszerepben:
Billie Dove

KÖZGAZDASÁG

A galaci kereskedelmi kamara tiltakozik az orosz fadumping ellen

Galac, március 7. Az ipar és kereskedelmi kamara tegnap gyűlést rendezett, amelyen Steuermann fakereskedő hevesen kelt az orosz fadumping ellen. Felolvasta a kairói román konzulátus kereskedelmi attaséjának jelentését, amely szerint az ottani vállalatok, építések és butorgyárosok 6000 vagon

puha és keményfát rendeltek Szovjet-Oroszországból. Emiatt a román fakitvitel teljesen megakadt. A galaci fakereskedők memorandumban kéri a kormányt, adjon szállítási és egyéb kedvezményeket, mert különben az orosz dumping teljesen tönkreteszi a romániai fakereskedelmet.

Színház-Művészet

A gyenge nem

Kolozsvár, március 7. Hétfőn este szenzációs premiert lesz a Magyar Színházban. Bourdet világsiker aratott francia vígjátékát, A gyenge nemet fogját színészeink bemutatni.

A gyenge nem a mai párizsi erkölcsök páratlanul mulatságos rajza. Brilláns meséjének keretében a mai kor jellegzetes figurái rendre felvonulnak. S a darab alapötlete, hogy ma nem a női, hanem a férfi nem a „gyenge”.

A színház kénytelen beismerni, hogy A gyenge nem meséje, helyzetei bizony

éppen elég pikánsak. Eppen ezért úgy rendelkezett az igazgatóság, hogy azoknak a bérlőknek a helyeit, akik a darab kényes témája miatt nem akarják megnézni a Gyenge nemet, más előadásra cserélje be a titkári iroda.

A gyenge nemet nálunk Janovics Jenő dr. rendezi, a főszerepeket Poór Lili, Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Komár Juliska, Miklóssy Margit, Benes Ilona, Földényi László, Tóth Elek, Tompa, Réthely, Forgács stb. alakítják.

Vittorio Fullin a Bajazzókban és a Parasztszünetben. A neves olasz tenorista vendégszereplésének köszönhetnek Kolozsvár zenekedvelői nemcsak néhány, az átlagnál gondosabban előkészített operaelőadást, hanem azt is, hogy az opera igazgatósága évekig tartó szünet után ismét felvette repertoárába a Bajazzókat, Leoncavallo operájának hervadtanulans szépségű melódiái, megkapó frissességgel csendültek fel péntek este a kolozsvári Opera színpadán, ismételt tanúságot téve arról, hogy Leoncavallo muzsikájának drámai feszültségű, melódikus szépségei éppoly örökéletűek, mint amilyen örök maga a bohóc tragédiája is. A zsfolt ház közönségének alkalma volt megcsodálni a vendégszereplő tenorista olaszos temperamentumu játékát és csodálatos erejű és tömörségű hangját. Bámulatos hangyaggal rendelkezik Vittorio Fullin, a különösen a Parasztszünetben való szereplése ismételtlen meggyőzőt bennünket arról, hogy énektechnikája nem a legtökéletesebb és különösképpen nem a legbiztosabb. A Parasztszünetért azonban bőségesen kárpótolta a publikumot a Bajazzókban. A nagy ária ugy előadásban, mint eléneklésben maradandó élmény volt és a vendégszereplő tenoristát hosszasan és melegen ünnepelték. A Cavalleria-ban Demetrescu és Tyrón Silvia, a Bajazzókban pedig Crisan, Georgescu, Tyrón Silvia és Spataru egészítették ki az együttest. A kórus a szokottnál jobban és ambiciózusabban szerepelt.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

UNICUM-

borotva
borotvaszappan
borotvafénoszij
borotva-ecset
önborotváló-készülék
önborotváló pengék
acéláruk
felülmulhatatlanok

„Unicum“ KUN, CLUJ, Cal. Victorie 2

Roman Opera műsora

Vasárnap, március 8-án (este): Carmen Vittorio Fullin híres olasz tenorista vendégfellépésével.

Hétfő, március 9-én: Bukaresti társulat vendégjátéka.

Szerda, március 11-én: Tosca. P. Stefanescu-Goangă baritonista vendégfellépésével.

Péntek, március 13-án: Parasztszünet; Bajazzók. P. Stefanescu-Goange baritonista vendégfellépésével.

Vasárnap, március 15-én (d. u.): Mignon. Hétfő, március 16-án: Hoffmann meséi. (Olcso helyárrakkal.)

Szerda, március 18-án: Al Stradella. (Opera-premier.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Szigeti József hangversenye. Hétfőhöz egy hétre tartja meg egyetlen hangversenyét Szigeti József, a világhírű magyar hegedűművész. Egész Kolozsvár lázasan készülődik erre a páratlan zenei és társadalmi eseményre. Jegyek korlátolt számban még válthatók, de már is biztos, hogy egyetlen hely sem marad majd üresen a nagy magyar zseni koncertjén.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA

Vasárnap este 9 órakor: Katica. (Kondor, Kertész, Ihász, Réthely fellépésével, 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárrakkal. Ssz. 209.)

Hétfő este fél 9 órakor: A gyenge nem. (Bourdet ujdonsága először. Poór Livel. 30. Premier-bérlet. A bérlők je-

gyeit a darab sikamlós témájára való tekintettel kívánatra becsereéli a színház.) Ssz. 210.

Kedd fél 9: A gyenge nem. (Ujdonság másodszer. 34. A. bérlet. Ssz. 211.)

Szerda fél 9: A gyenge nem. (Ujdonság harmadszer. 34. B. bérlet. Ssz. 212.)

Csütörtök fél 9: Tul a nagy krivánon. (Operettrepiz új szereposztásban, új betanulásban, 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárrakkal.) Ssz. 213.

Péntek fél 9: Utolsó farsang. (Eredeti operettbemutató, Kondor, Kertész, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével. 31. Premier-bérlet.) Ssz. 214.

Szombat fél 9: Utolsó farsang. (Operett ujdonság másodszer. 35. A. bérlet. Ssz. 215.)

Vasárnap fél 9: Utolsó farsang. (Operett ujdonság harmadszer. 35. B. bérlet. Ssz. 216.)

Hétfő fél 9: Szigeti József, a világhírű magyar hegedűművész egyetlen hangversenye. Felemelt helyárrak. Ssz. 217.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MÜSORA

Táncos diákok és Mindennapi kenyérünk. Elragadtatással beszél a moziközönség a Magyar Színház mozgó páratlan áldozatkészségéről, amellyel egy műsorban két hatalmas hangos premierfilmet állított be. A Táncos diákok és a Mindennapi kenyér című filmeknek finom, hangulatos meséje, remek muzsikája, csodás kiállítás valóban megérdemli, hogy mindenki megnézze. Előadások kezdete 3, 5 és 7 óra.

RADIO MÜSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Vasárnap, március 8.

Bukarest. 15: A rádiózenekar délelőtti hangversenye. 12: Grammfón. 12.50: Grammfón. 16: Dinicu-zenekar: könnyű zene. 17.30: Dinicu-zenekar. 19: Grammfón. — 20: Operettet.

Budapest. 9: Ujsághírek. Kozmetika. — 10: Egyházi zene. 11.15: Evangélikus istentisztelet. Utána: Pontos időjelzés, időjárás. Majd: Az Operaház zenekarának hangversenye. Bellini: Romeo és Julia, Weber: Büvös vadász, Meyerbeer: Próféta, Goldmark: Sába királyinője, Puccini: Turandot, Ponchielli: Gioconda Laura Ariája, Verdi: Aida duett, Saint-Saens: Sámson és Dellila. Swendens: Párizsi karnevál. E hangverseny szünetében Rádiókrónika. 2: Grammfónhangverseny. Művészlemez. 3: Rádióélet gyermekkorja. 3.30: A földművelésügyi minisztérium előadássorozata. Utána: Pontos időjelzés, időjárás. 5.10: Zágón István előadása. — 5.40: Szalózenekar. 6.30: Magyar nóták cigányzenekésszettel. 7.50: Sport. 8: Rádió Brehm, összeállította és rendezte Paulini Béla. Utána: Katonazene. Axt-Rappe, Capito, induló, Fricsay: Erzsébet főhercegnő keringő, Rossini: Tell Vilmos, Gounod: Romeo és Julia, Lányi: agyar mese. Chopin: Petőfi csárdás, Kéler: Sempre crescendo, 10.20: Pontos időjelzés, időjárás, Majd: Cigányzene.

Bécs. 17.30: Kamarazene. 22.50: Machozenekar.

Belgrád. 20.30: Az orosz egyházi ének egyesület pravoszláv hangversenye. — 21.30: Ancie-Casteran hárfaművész nótái.

Berlin. 19: Kávéházi zene. 21.10: Szórakoztató zene. 22.15—0.30: Táncczene.

Breslau. 22.30—0.30: Táncczene Berlinből.

Frankfurt. 19.35: Mozart-hangverseny. 21.15: Fuvószene. 22.40—24: Táncczene.

Hamburg. 19: Harmonikázás. — 19.55: Hangverseny. 23.20: Táncczene.

Kassa. 17.45: Grammfón.

Kattowic. 20.25: Népszerű hangverseny. 21.15: Hangverseny. 22: Táncczene.

Leipzig. 18: Grammfón. 19.50: Operai bevezetés. 20: Mozart: Idomereus c. operája. Majd éjjel táncczene Berlinből.

Milánó. 20.30: Könnyű zene. 20.55: Valamely opera közvetítése.

Pozsony. 18.30: Grammfón.

Prága. 19.45: Offenbach: Szép Heléna c. operettje.

Riga. 20.25: Szólisták hangversenye. — 21.05: Népszerű zene. 21.30—23: Táncczene.

Stockholm. 19.15: Fauré: Maszk és bergamaszk c. zenés játéka. 19.55: Rádiózene

kar. 21.40—23: Vonós szórakoztató zene.

Varsó. 20.30: Szentgyörgyi László hegedűversenye. 22.15: Zelenski: Téma változatokkal vonósnégyesre. 23: Éjfél táncczene.

Zágráb. 20.30: Könnyű zene. 22: Könnyű zene.

Zürich. 20.30: Kettős éneknégyes. Rádiózenekar. Utána: Táncczene.

Hétfő, március 10.

Bukarest. 16: Rádiózenekar. 17.15: Rádiózenekar. 19: Alexiu baritonénekes dala. 20: Bartfeld hegedűművész nótái. 21.15: Mendelssohn: D-moll trió. Előadja Szarvas hegedű-, Zeitmann cselló- és Radulescu zongoraművész.

Budapest. 9.15: Hangverseny. — 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalózenekar hangversenye. — 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Napi jeremiádák”. Buda László dr. előadása. 5.25: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 6.25: Német nyelvtanítás. 7: Gondolatok a műszaki haladásról. Körös Béla előadása. 7.30: A Budapesti Filharmoniai Társaság rendkívüli hangversenye. — Utána: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 22.10: Silving—Greiszler zenekar.

Apró hirdetések

Keresek két szoba konyha, fürdőszobás, egészséges, napos, kertes lakást, feltétlen villasorban. „Banktisztviselő” jellegére a kiadóra.

Köser juhajtót vezet minden mennyiségben Schwartz vezetési étterem Cluj, Regele Ferdinand 10.

„EXPRESS”

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

libah uscsarnok

XIV. EVF.
Cluj—Kolo
március
5691 ÉV

Uj Kelet az
és bántást
napilap
ülkelték után
forrás megjelöl
Kéiratokat nem
megörzékükre

Buril

Ami az utóbbi körül történt, az pörben és bizvást a pa egyetlen államtett volna meg. Az nisztere hat héten Párizsban Európa raival, megegyezik ban és a megegyez adja a királytól ke den alkotmányos és A kölcsönt még s mert nem akarja az zeti Bank kormány

Egy alapjában vé tétel körül folyik a földi ellenőr a Nem ne legyen? Sőt még is csak nüanszbeli Popovici egyre-má kétségbeesett, sürge ponta többször is miniszterelnököt, de tikázik. Burileanu u kölcsön. Ő a Nemz védi, ha bele is pusz

Hajmeresztő vo amellyel Burileanu csönt. Tultette mag terelnökön, parlame magát saját adott s történt meg ugyaní dott a minisztereln vegeben, amelyet a B elküldeni Párizsba. Banknak s csak má nap derült ki, hogy nem a kielégítő szó a külföldi bankáro nak vettek, elannyi de France türelmét pillanatban jelentet lép a román kölcsön

Ekkor aztán meg vánvaló volt ugyaní nosszát a liberálisok mányal, akiknek B bizalmi emberük. re, hogy a liberális esztendeje eszik az nyert, annak ellené mányos életben bek miatt jó hosszú időre a hatalom tájékaról még bástyaik, felleg nem lehetett kifüstö a fellegvárakból int kirohanásaikat és ge a kormány ellen. K sági életben tudtal szinte intakt módor. A Nemzeti Banknál, miáját ok bástyáztál relátással a törvénye egészen az utolsó hó egyeduralmat gyakor

Ha ezalkalommal meghusítani a kölcs tül megbuktatni a korántsem Burilean mint fegyelmzett lé valóban mindent me tett, sőt még ezen szesztette a hurt, am kadt. Közben pedig got annyira kompro hosszú időbe fog tel lehet az ország presz met. Sovány vigasz Burileanu ur elnyert és a király rövid ut csapta állásából s mé órában kinevezte ut